

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSSEL:
4-hasabos petty sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, október 31.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: „Fönntartással.”
- Éhen halt kivándorlók.
- A szomáli expedíció.
- A nemzeti párt bennmaradt.
- Az őszi vásár.
- Az obstrukció vége.
- Százhuszezer korona az aradi egyházmegyének.
- Gólyák a leány-internátusban.
- Kormányváltás és a sajtó.
- Tárca: Nagy meglepetés. Irta: Szenyéri István.
- Csarnok: Alkony. Irta: Gömbösné-Galamb M.

„Fönntartással.”

Arad, október 30

Az országgyűlési szabadelvű párt ma egyhangulag elfogadta a kilences bizottság programját Tisza István módosításaival. Ez képezi a nap kiemelkedő mozzanatát. E mellett is eminens szerep jutott azonban a mai nap historikumából egy másik eseménynek, mely jelentőségre nézve jóval kisebb ugyan amannál, de politikai körökben annyi pikantériával tárgyalták az eset előzményeit, hogy lassankint első rendű szenzációvá nőtte ki magát.

Az egykori nemzeti pártról van szó. Körülbelül öt éve annak, hogy az Apponyi Albert gróf vezérlete alatt álló nemzeti párt bevonult a dunaparti Lloyd-klubba. Ez az öt év az egyenetlenség, gyűlölködés és a fegyelmetlenség korszakának nevezhető a szabadelvű párt történetében. A két párt, melyet nemrég még egy obstrukció tüzokádó hegye választott el

egymástól, ez öt esztendő alatt egybeolvadni nem tudott.

Alkotások megrendülése, intézmények pusztulása, politikai vívmányok teljes megsemmisülése fűződik ama harc dicstelen lefolyásához, melyet ölében hordott e fél évtized.

Százszor is nekirugaszkodott a kormánypárt két csoportja a végleges összeolvadásnak, és ugyanannyiszor bomlott kétéfelé megint. Mert egyiknek sem az volt a célja, hogy megértse, hanem, hogy a pártból kiszorítsa a másikat. E zajtalan, de elkéseredett küzdelem azzal a természetes eredménnyel végződött, hogy a győzelem a régi szabadelvű párt kezében maradt.

A mai pártértekezleten kellett eldölnie, hogy a vereség után megmarad-e a kormánypártban az Apponyi-csoport, vagy kivonul onnét.

Konstatáljuk, hogy a volt nemzeti párt nem hagyta el a Lloyd-klub helyiségeit. Apponyi Albert gróf különböző fenntartásokkal bennmaradt a szabadelvű pártban.

Helyesen van, jól van. A mostani váltság viszonyok között mindenestre szolgálatot tett a hazának Apponyi és pártja, hogy inkább megalkudtak a helyzettel, mintsem növelni kívánták volna a kibontakozás ellenzőinek számát.

Van azonban egy körülmény, melylyel ez elhatározás előtt tisztába kellett jönni a fenntartásos politika követőinek, s e körülmény az, hogy a dédelgetés, az örökös békitetés és alkudozások kora Széll Kálmánnal lejárt. Ami most követ-

kezik, az nem a fizetett újságok hirdette „pártegység”, hanem a fegyelem által létesített, és az őszinteség által fenntartott párttömörülés munkás időszaka lesz.

Apponyi gróftól sok lemondást vár az új politikai aera. Mindenekelőtt tudatára kell jönnie annak, hogy az ő csoportja külön pártot a szabadelvűpártban nem képezhet. Vagy bele tud olvadni a többségbe láthatatlanul, vagy kiválik a legközelebbi bomlásnál visszavonhatatlanul.

És le kell mondani Apponyi Albertnek a vezérségről is. A szabadelvű pártnak máától kezdve csak egy vezetője van: Tisza István. A miniszterelnök nagyon jól tudja, hogy cudar vereségnél egyébre nem számíthat az a hadsereg, melynek két irányzata és két vezére van. Lehet, hogy elérkezik az idő, amikor az ország többsége Apponyi körül csoportosul, s akkor majd kezébe veheti a kormányzó párt gyeplőjét, de amíg ez be nem következik, addig a nemes gróf csak egyszerű közkatónája a pártnak, aki sem előjogokat, sem kiváltságokat nem követelhet.

De vár a volt nemzeti pártra még egy feladat: hiúságát, indokolatlan rátartását ki kell hajigálni a a Lloyd-klub ablakán. Széll Kálmán alatt domináló helyzetük volt a pártban Apponyiéknak. Külön követelések, nemzeti párti ultimátumok napirenden voltak. Az ő öröme volt Széll Kálmánnak, az ő keservüktől könnyekre fakadt a kormány feje. Feltételeket diktáltak, főispáni állásokat ígértek és miniszteri tárcákat osztogattak. Aki kegyeikbe jutott, az a felhőkig nőtt,

Nagy meglepetés.

Irta: Szenyéri István.

Dakay Sámuel negyven éves, gömbölyű termetű, kedélyes uriember. Szépen megélne apai örökségéből, de a veleszületett hajlandóság a bírói pályára vitte. Most éppen hivatal-szobájában ül s egyéb foglalkozás hiányában tisztogatója a körmeit. Odakünt tikasztó a hőség, bent a szobában fülledt a levegő. Azon gondolkodik, hogy milyen jó volna most a Balatonban lubickolni, teie marokkal merni magára a homokot s vő öre dörzsölni vele a mellét. Csakhogy nem lehet. Az egyik albíró vakációzik, a másik bűnügyben vidékre utazott, így neki muszáj itt ülni s őriznie a hivatalát.

— No, ez rettenetes! Megfojt ez a pokoli hőség, ha előbb, meg nem öl az unalom. Csak már hozna valakit az ördög! — mondja nagyokat ásítózva.

— Atá'szoigája!

Dakay Sámuel meglepetve fordult az ajtó felé. Szenyéri hitte, hogy most az ördög udvariaskodik vele.

Egy nagyon hosszú és nagyon egyenes ember állt előtte. Nem emlékezett, hogy ezt a figu át valaha látta volna. Az arca valóságos pávián pófa; a nyaka végtelen szűk és végtelen magas inggallérba van beszorítva, mely mi-

att az illető testrészt olyan mereven tartja, mintha főzőkanalat reggelizett volna.

— Édes uram! Mondja meg nekem: mikor lesz az öreg ember von emberré? — Kezdte a szót iszonyu magas szoprán hangon.

— Hja! azt nem lehet tudni. Mikor én még az iskolába jártam, az öreg és a von ugyanazon fogalom különböző kifejezése volt; de mióta Jókai kimondotta, hogy az „öreg ember nem von ember”...

— Elég! A saját véleményét kérem.

— Hiszen annak a kifejezésében akasztott meg.

— Nohát?

— Azt hiszem: akkor lesz az öreg ember von emberré, mikor maga is elismeri.

— És nem lehet erre kényszeríteni?

— Sajnos, nincs rá törvényünk.

— Hát az paragrafusokba van-e szedve, hogy az ember bizonyos koron túl nem cselszédhetik önállóan és nem rendelkezhetik szabadon a saját vagyonával?

— Bizonyos koron innét — igen, de tul nem. Kivéve, ha elmebeli fogyatkozásban szenved.

— És még?

— Ha megüti a lapos guta.

— Azt bolond nélkül is tudom. Ad vocem — bolond. Azt talán ki lehetne sütni az öreg re, hogy nincs meg a józan gondolkodása...

No, ez remek egy gondolat. Ha ezt megcsinálhatjuk, az adás-vévesi szerződés megsemmisítése csak gyerekjáték.

Furcsa eszt az én esetem. Ilyet tudom még ne pipált, mióta meg tudja fogni a kanalat. Elmondom. Azután kötelességszerűen intézkedjék, hogy visszahelyeztessem abba a bírtokba, melyből minden jog, törvény és igazság ellenére kidobtak. Az asszonyt nem követelem vissza, az mehet, amerre akar. A történetemnek már az eleje is bolond. Nekem két édesapám volt.

— Ez éppen nem közönséges állapot.

— Nem hát. Csakhogy ne tessék minduntalan közbeszólni. Tudja, az engem megzavar. Azt pedig nem tűröm, hogy engem valaki megzavarjon.

— Miről is beszéltem?

— A papáiról.

— Helyes. Ezyik apám fekete volt, a másik meg vörös. A fekete papa elkergette az édes anyámat, mikor én fél éves voltam és belelért a vörös papa combjába, aki mellékesen huzárkapitány volt, de ezen eset miatt nyugalmába küldték és kinevezték egy vidéki városba selyemtenyésztési felügyelőnek.

— Az édes anyám, azt a földirtokot, melyről most engemet kidobtak, — hozományul vitte a vörös papának, aki sietett azt bamarosan magára kebeleztetni, hogy a ked-

aki jóindulatukat elvesztette, az meghalt. A kis konzervativizmusért, mit a szabad-
elvű pártba hoztak, magát a szabadelvű
pártot kívánták cserébe.

Mától kezdve mindennek vége, vége.
Mert bár Tisza István nagy tisztelője a
multak emlékeinek, de a letűnt évszázad
legnagyobb eseményének mégsem azt a
pillanatot tartja, amikor Apponyiék bevo-
nultak a szabadelvű pártba.

A mai nap a béke jegyében folyt le.
E hangulatot nem óhajtjuk megbolygatni
mi sem, sőt egy előlegezett bizalom-
mal akarjuk megpecsételni, melyet a kor-
mánpártban fönntartással bennmaradt
nemzeti párt javára könyvelünk el. Óhajt-
juk, hogy mihamarabb egygyé tudjanak
válni a régi szabadelvű párttal *fültétel nél-
kül* is, és következzenek el mielőbb az idő,
amikor a mögöttük álló öt esztendő öt
maguk is a sötét emlékek magazinjába
raktározzák el.

Most megértésre és munkás kezekre
van szükség. Az ország hitele csorbát
szenvedett. Értékeink özönlenek vissza a
külföldről. Közgazdaságunk veszteségeit
milliókkal számítjuk. Politikai érettségünk
és megbízhatóságunk megingott. Katonai
kötelezettségünknek eleget tett fiaink szol-
gálati idejét meg kellett hosszabbítani. Az
adózó közönség adóhátralékát úgy felgyű-
jöttük, hogy a behajtás ideje keserves
tragédiákkal fenyeget. Az állam gépezete
megakadt. Ellenségeink megmozdultak s
kárörvendve vicsonitják fogukat a magyar
nemzetre.

Rendet kell csinálnunk. Félre azokkal,
kik utjába állanak a törvényes rendnek,
mert a haza ellenségei ezek.

Ehen halt kivándorlók.

(Becsapott magyarok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 30.

Hiába óvják és intik a hatóságok és lapok
a népet a kivándorlástól, a kivándorlók rajok-
ban vonulnak a tengerentúli országokba, ahol
rettenetes megpróbáltatásoknak és szenvedések-
nek vannak kitéve.

És mindennek dacára estéről-estére 10—20
főnyi, kivándorló szándékban járó magyar csa-
patot állít meg utjában Budapesten a keleti pá-
lyaudvaron a rendőrség.

Ma reggel a mint tudósítónk írja, a főváro-
si rendőrség toloncházából egy szomorú kara-
ván indult utnak. Négy, csontig lesoványodott,
elgémberedett alakot vittek toloncutra Sáros-
megyébe. A négy szárnalmas külsejű ember ne-
ve: *Farkas Mihály, Farkas András, Rudecz Já-
nos és Rudecz István* sárosmegyei munkások.

Ezek a szerencsétlenek, valami boroszlói
kivándorlási szédelőg kezeibe kerültek. Termé-
szetesen a boroszlói ügynök eget és földet ígért
a tapasztalatlan, hiszékeny embereknek, akik
1902. május havában elindultak, hogy Argenti-
nába menjenek.

A kivándorlási ügynök ugyanis azzal ke-
csegtette őket, hogy *Buenos Ayresben* egy dus-
gazdag milliárdos egy esztendői földmunkáért
óriási földbirtokot fog nekik ajándékozni. Ez
az ígért csalogatta ki őket. Ennek ültek föl
és ezt szenvedték meg egy esztendőnél tovább
tartott iszonyu nyomorusággal.

Alig kaptak valamit enni azért a baromi
munkáért, amit a Buenos Ayresban székelő
földbirtokos tőlük követelt. Ha zugolódta, kor-
báccsal verték őket, úgy hogy csupa seb lett
a testük. Két társuk: *Szolnoki Gyula és Dudás
Antal* nem bírván tovább a szörnyű szenvedé-
seket, megszöktek, de a kietlen pusztaságban
éhen pusztultak el. Holttesteiket szökésük után
három hét múltán megtalálták Buenos Ayres-
től négy angol mérföldre.

Egy év leteltével az életben maradt négy
munkás visszanyerte szabadságát. Pénzük nem
lévén, azonkívül teljesen le voltak rongyo-
sodva: nem tudtak visszatérni hazájukba. Az
angol konzulátus végre megszánta őket és
visszaküldte a négy munkást Budapestre.

Iszonyu állapotban kerültek a budapesti
toloncházba, ahol három napig valósággal tömni
kellett őket étellel, hogy valahogy erőre kap-
janak.

Ma aztán visszatoloncolták: őket illetőségi
helyükre, ahol elmondhatják, hogy sehol sem
jó, csak itthon, ahol a nyomor is valóságos jól-
lét az aranymezők iszonyu nyomoruságához
képest.

A szomáli expedíció.

(Kártérítési pör Bánffy ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Ismeretes az az expedíció, amelyet öt esz-
tendővel ezelőtt *Inger Szolimán*, volt közös had-
seregbeli főhadnagy vezetett Szomáliába. A ka-
landos expedíciót mindenki megmosolyogta, a
mire Inger azzal igyekezett annak valamelyes
komolyságot szerezni, hogy uton-utfélen ter-
jesztette, miszerint az akkori kormány feje,
Bánffy Dezső báró tud az expedícióról és azt
támogatja. Ezzel a híreszteléssel vett rá egy
budapesti szőnyegkereskedőt, *Redjeb Mohame-
det*, hogy tőkét adjon az expedícióhoz.

Az országfoglalás azonban kudarcra vég-
ződött. Inger a maga balsikerét társai előtt az-
zal mentegette, hogy a kormány nem tett ele-
get velük szemben elvállalt kötelezettségének.
Ő — ugymond — mindazonáltal nem bolygatta
az ügyet, mert „kimélni akarta a kormányt a
kellemetlenségtől.”

A csapat egyik tagja *Redjeb Mohamed* ezt
el is hitte neki és két évvel ezelőtt kártérítési
pört indított *Bánffy Dezső* báró, valamint a
magyar kincstár ellen 272.592 korona erejéig,
mert szerinte a vállalkozás, amely elnyelte a
vagyonát, azért hiúsult meg, „minthogy *Bánffy
Dezső* báró nem részesítette azt a határozottan
megígért s így kötelező politikai támogatásban.”

A pör során *Bánffy Dezső* báró a követel-
lést légből kapottnak jelentette ki, s kijelen-
tette azt is, hogy *Inger Szolimán*at sohasem látta.
Az expedícióról tud ugyan, de csak hallomás-
ból, hivatalos tudomása sohasem volt róla.

A felperes kérelmére *Jászoly Mihály* dr.
budapesti törvényszéki bíró ma délelőtt hall-
gatta ki *Inger Szolimán*at, aki a minap lett i-
mét magyar állampolgárrá. A kihallgatás csak-
nem ötnegyed óra hosszat tartott, s ennek so-
rán *Inger* megmaradt a mellett, hogy az expe-
díció *Bánffy Dezső* báró biztatására, tudtával
és beleegyezésével, sőt a kormány támogatásá-
val indult utnak. Elmondta, hogy ő maga ve-
zette fel *Redjeb Mohamed*et *Bánffy Dezső* bá-
róhoz, majd *Dániel Ernő* báróhoz a kereske-
delmi miniszteriumba, a hol 45000 frankot utal-
ványoztak az expedíció támogatására.

Legközelebb még több tanut fognak ki-
hallgatni, köztük *Dániel Ernő* báró volt keres-

ves mamával együtt tőle is meg ne szöktesse
valaki.

— Hogy ez nagyon előrelátó intézkedés
volt, azt nem lehet megtagadni.

— Erre nézve nem kértem ki az ön véle-
ményét.

... Az átirás igen sok veszekedésnek
volt okozója a családban. A mama végte-
len dühös volt érte; csalónak, gazembernek
titulálta a papát, aki ezekre a jelzőkre ren-
desen el szokott kékülni a méregtől és ami
a keze ügyébe esett, azt vágta a kedves ma-
mához.

Ez így tartott, míg én huszonkét éves
nem lettem. Akkor nagykorúsítottak, meg-
házasítottak és a sok családi zivatar alatt meg-
puhult papa átadta nekem az édes anyám né-
hai birtokát, hogy gazdálkodjam rajta. A tulaj-
donos azért ő maradt, én csak amolyan bérlő-
féle lettem. Fizettem évenként: három hizott
disznót, négy mázsa fehér lisztet, meg harminc
zsák csutás kukoricát.

— Említésre se érdemes az egész.

— Azt se tudtam megfizetni a magam
emberségéből. No, de nem itt a baj. Az ass-
zony, uram, az asszony. Az én házasságom,
édes uram, valóságos blindelés volt. Tetszik ér-
teni?

— Hogyne. Nem ismerte asszonyt.

— A mama választotta.

— Szinte gondoltam.

— A hétfejű sárkány ahhoz képest jámbor
házi állat.

— Veszekedett?

— De verekedett is.

— Reményilem, önt megkímélte.

— Hiszen ha megkímélt volna... Nézze
uram, itt a fejem bubján ezt a római östöt,
meg itt az arcomon ezt a felkiáltó jelet! Az
asszony ékesített fel mindezekkel. Egyiket a
sodrófával, másikat az esernyővel csinálta.

— Nagyon tevékeny menyecske lehet!

— Volt. Meghalt, és ezt nagyon okosan
cselekedte.

— Na! — gondoltam — majd a másik há-
zasságom jobban sikerül. Most majd én vá-
lasztok, nem a mama. Kimondtam a jelszót:
Niksz blind. Nem veszek el olyan amazont,
akit nem ismerek. Igen eredeti ötletem támadt.
Fogtam a kalamust és megirtam a következő
kishirdetést:

„Huszonnégy éves, füg-
getlen gazdálkodó uriember
vagyok, egy 20—22 éves mű-
velt lelkű leányt vagy özve-
gyet keresek házvezetőnek.
Házasság nincs kizárva.”

Egy hét alatt pályázott három. Megszámot-
tam a leveleket úgy, amint érkeztek: 1. 2. 3.
Legelsőbben írtam a numero 1-nek. Megjött.
Csúf volt, mint a zivataros éjszaka. Huszon-
egy éves és nyolc hónaposnak vallotta magát,

de — köztünk szólva — az még fele se volt
az életidejének. Kifizettem az utiköltségét és
otthagytam az állomáson. Következett a nume-
ro 2. Annak is rövidesen utilaput kötöttem a
a talpa alá. Illő tisztelettel meghívtam a nume-
ro hármát. Ez szép is volt, csinos is volt, jó
gazdaasszony is volt. Kitűnően készítette a
szilvás gombócot, meg a lebbencslevest. Engem
pedig ezzel a két étellel ki lehetne csalni Ame-
rikába: elhíhet, hogy az első héten belebolon-
dultam.

— A gombócba?

— Nem. A leány. A harmadik héten fe-
leségül akartam venni, de a kocsisom ellenez-
te. „Asszonynak, lónak, kerékvágásnak nem
kell hinni”, — mondta a Marci. — Várjon az
ur egy évig, ha van valami csiklandós termé-
zete az asszonynak, az alatt az idő alatt kitor-
belőle.

Megszívtam a jó tanácsot. Vártam egy
esztendeig és igen gyakran ettem szilvás gom-
bócot. Augusztus 28-ra tüztük ki az esküvőt.
27-én nálunk ebédelt a vörös papa. Mikor el-
utazott, mi még jó sok ideig együtt marad-
tunk.

— Nagy meglepetést tartogatok a maga
számára, mondta a leány hamis nevetéssel, mi-
kor aludni akartam menni.

Nagyon szerettem volna tudni, hogy mi
lesz az a nagy meglepetés.

— Majd reggel — mondta az előbbi hamis
nevetéssel és ráveregetett tenyerével a hátamra

kedelmi minisztert és *Kilényi* Hugó miniszteri tanácsost.

A tárgyalásnak nagy publikuma volt, megbámulták a fezes alkirályt és Redjeb Mohamedet, a kit néhány újságíró meg is interjúvolt az expedíció kulisszatitkai felől.

TÁVIRATOK.

Összeesküvő szerb tisztok.

Belgrád, október 30. A letartóztatott *Janovic*s alezredes tárvébe sok sabáci és nisi tiszt volt beavatva. A terv az volt, hogy a királygyilkos tiszteket erőszakkal eltávolítják és átviszik a határon Magyarország területére. A sabáci és nisi helyőrségi parancsnokokat elmozdították állásuktól. Az összeesküvést *Nopolis* hadnagy árulta el a királynak.

Belgrád, október 30. Ma este letartóztatták *Lontkievics* Branislav kapitányt, mert azzal gyanúsítják, hogy részt vett az ellenösszeesküvésben. A hadügyminiszterium ezzel szemben közli, hogy a letartóztatott kapitány fegyvelmsértést követett el.

A nemzeti párt bennmaradt.

Apponyi lemondása a házelnökségről.

(Az új minisztérium. — Tisza István nyilatkozata. — Az államtitkári kombinációk.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, október 30.

Annak az időnek, a mely a válság megoldásának munkálatában telt el, a mai volt a legnagyobb döntő napja. Egymásután következtek a politika szenzációi, egymást fölülmulva jelentőségben és érdekességben.

A legelső: a szabadelvűpárt ma egyhangulag elfogadta a kilences bizottság programját, *Tisza* István gróf módosításával. Elfogadta azt *Apponyi* Albert gróf és a volt nemzeti párt, és ezzel úgy *Apponyi*, mint a volt nemzetiek, egy szál bennmaradtak a szabadelvű pártban; még *Ivánka* Oszkár is, a ki pedig ugyan csak adta a békétlent.

Az új kabinet teljesen megalakult, a

ahogy csintalankodni kezdtem. Szeleverdi bukásnak nevezett, azután gyöngéd erőszakkal kitolt a szobából.

Sokáig nem tudtam aludni. Megsimogattam a fejem bubján ezt a római őtöst és találgatni kezdtem, hogy mi lesz majd holnap az a nagy meglepetés. Gondoltam: talán a tojások, meg a baromfiak árából rakott össze titokban vagy száz forintot. Bizony nem is lenne rossz a mostani zavaros pénzügyi viszonyaim között. Arra is gondoltam, hogy talán valami gazdag amerikai nagybácsi halálhírért tartogatja számomra, aki őt tette egyedüli örökösévé. Ez még jobb lenne, csak hogy nem valószínű. Nem emlékszem, hogy amerikai leveleket kapott volna. Hátha főnyereményt csinált! Emlékszem, hogy az utóbbi időbe nagy figyelemmel kísérte a huzásokot.

Köztünk szólva, ez a gondolat nekem legjobban tetszett, még mikor elaludtam is, ezzel foglalkoztam. Azt álmodtam, hogy mennyasszonyom jött be hozzám fehér ruhában, koszorúval a fején. Utána négy vagy öt izmos fickó lépkedett nehéz teher alatt görnyedve. Bámulva néztem a jelenetet. De mekkorát nőt bámulatom, mikor a fickók mindögyike ágyam elé ültette zsákját.

Egész garmada huszkoronás arany hevert előttem. A leány mosolyogva mutatott a pénzhalomra.

— Ez az én mennyasszonyi hozományom, édes Muki.

király személye körüli tárcát kivéve, a melyet azonban egyelőre függőben tartanak. Nevezetes, hogy az új kabinet sorában *egyetlen tagja sincs a volt nemzeti pártnak*, pedig úgy hangoztatták, hogy két tárcán alul nem adják a listát kinevezés végett *Tisza* már fölvitte Bécsbe, s vasárnap a hivatalos lap is közli az új miniszterek kinevezését.

A nemzeti pártnak fekete péntekjéig azonban betetőzi még egy esemény: *Apponyi Albert lemondott a képviselőház elnöki tisztéről*, valószínűleg a szabadelvű párt értekezletén történtek miatt. Az új elnök valószínűleg *Perczel* Dezső lesz, míg a volt nemzeti pártiak egy alelnöki székkal lesznek kénytelenek beérni.

A kibontakozás folyamatának kiemelkedő eseménye, hogy a *függetlenségi párt* is rálépett az utra, a melylyel a parlamenti béke helyreállítása lehetséges lesz. A párt *beéri egyelőre a kapott vívmányokkal és leszerel*, ha a választói jog kiterjesztésével kárpótolják. Erről lapunk más helyén közlünk tudósítást.

A mai eseményekről a következő távirati jelentéseket vesszük:

Az értekezlet előtt.

A mai értekezletre mindenki azzal a várakozással ment, *kilép Apponyi*, vagy se? *Hódossy* tegnapi fölshólasása után szinte bizonyosra várták, hogy *Apponyi* bennmaradnak, de a nemzeti párt egyes tagjai még egyre adták a titokzatost, s úgy mondták, hogy még semmit se lehet biztosra tudni.

Mikor *Szentiványi* Árpád a Lloyd klub széles lépcsőjére befordult, *Berzeviczy* Alberttel találkozott.

— Hát most fog eldőlni — mondotta *Szentiványi* — itt maradunk-e vagy sem.

— Hogyan? — szolt meglepetve *Berzeviczy* — hát ez még mindig kétséges? . . .

Szentiványi egy pillanatig zavartan sodorta tömött ősz bajuszát és azután megszólalt:

— Hogy érted azt?

Berzeviczy ezalatt összeszedte magát és mosolyogva válaszolt:

— Bumm! — dördült meg ebben a pillanatban odakünt a legelső ágyulövés.

Egyenruhás szolga jelentette, hogy kezdődik az ünnepély. A következő ágyulövés azután fölébresztett. Meglehetősbambán néztem magam körül. Legelsőbben is az aranyakat kerestem és nagyon rosszul esett, hogy nem találtam. Hanem az ágyulövést a következő pillanatban újra hallottam és pedig gyors egymásutánban: bumm, bumm, bumm. A lehető legnagyobb méregbe jöttem, mikor megbizonyosodtam, hogy a Marci csizmasarokkal istentelenkedik az ajtón.

Kirohantam, hogy észre hozzam az akasztanivalót. A folyosón három ur álta utamat. Bemutatkoztak és bocsánatot kértek az alkalmatlankodásért. Egyik egy bélyeges papirost tartott az orrom elé és arról igyekezett meggyőzni, hogy birtokomon nem én vagyok az ur, hanem ő. Az a bélyeges papiros szerződés volt.

— Marci! — mondtam a kocsisomnak igen komolyan és igen nyugodton. — Menj a kisasszonyhoz és mond meg neki: kéretem, legyen szíves egy pillanatra ide fáradni.

Szeretném hallani: tud-e nekem ennél nagyobb meglepetést csinálni. A Marci nem mozdult.

— Nos?

— A kisasszonnyal nem beszél az ur ebben az osztrák világban; tul jár az eddig Médiszeren is. Az este tizenegy órakor megszökött a vörös papával.

— Hát úgy, hogy én azt hi tem, hogy a dolog rendben van; most m r biztos, hogy bennmaradtak.

— No, nem egészen.

Akik ezt a párbeszédet hallották, szintén mosolygtak. Nem volt már kétség ugyanis abban hogy a szabadelvű párt *Tisza* módosításait el fogja fogadni. Elénken kommentálták azt a hírt, hogy *Apponyi* mindezek dacára mégis bennmarad a pártban.

— Nem tartom lehetetlennek — mondotta a párt egyik mágnás tagja. — Határozott tudomásom van róla, hogy *Tisza* az éjszaka folyamán behatóan tárgyal *Apponyival*. Ekkor szóba kerül az is, vajjon nem lehetne e találni egy módust, amely *Apponyinak* és legfőlegb tizenhat főre menő csapatának, lehetővé tenné a pártban való maradáat. Ezekben a purparlékon *Szell* Kálmán is résztvett. Hogy milyen megállapodásokra jutottak, nem tudom. De én egy csöppet sem lennék meglepetve, ha *Apponyi* az értekezlet előre látható határozata dacára, bennmaradnak a pártban.

Meginterpellálták erre vonatkozólag *Ivánka* Oszkárt is.

— Semmit sem hallottam ilyesmiről! — szolt bosszankodva.

Bolgár Ferenc már tudott arról, hogy *Apponyi* sokat tárgyal *Tiszával*, de az eredményekről csak félfüllel hallott és így nem nyilatkozhatik róla.

Tíz óra felé megérkezett *Tisza* István. *Hódossy* Imre, *Hieronymi* Károly, *Bolgár* Ferenc, *Feilitzsch* Artur és még néhányan közrefogták és egy szögletbe vonultak vissza. Hosszasan tanácskoztak. A diskurzus tárgya csakhamar közszájon forgott.

— *Tiszát* nyugtalanítja — mondották — az ellenzék tegnapi állásfoglalása. Nem volt elkészülve erre a váratlan rohamra. Azt remélte, hogy az ellenzék-et sikerülni fog meggyőzni intencióinak hazafiasságáról. Nagyon sajnálja, de ilyen körülmények között már két hét mulva kénytelen lesz az *ultima ratio*hoz folyamodni.

— Mit értett ezalatt? — kérdezték.

— Egyelőre a Haz elnapolása, majd új választás.

Kissé nyomott hangulatban nyílt meg a szabadelvű párt értekezlete. Az öreg *Podmaniczky* Frigyes fölment az emelvényre és megvárta a csengetyüt. Melléje telepedik *Szöts* Pál, a ki egy papirosra a szólásra jelentkezőket írja föl.

Minden tekintet *Apponyi* Albert felé fordult, a ki most is *Tisza* István háta möött foglal helyet, s láthatóan készült a fölshólasásra. Ekkor már terjedt róla a hír.

— Marad, — nincs eset rá, hogy kilépjen!

Az értekezlet.

A szabadelvű párt mai értekezletének megnyitója előtt általánosan folyt az akció, hogy az ellentétes nézeteket elsimiták és hogy a párt-egység legalább addig biztosították, a míg a törvényen kívüli állapot helyre áll. *Apponyi* Albertet érthető kíváncsisággal fogták körül a párt tagjai, a ki *Szentiványi* Árpád társaságában érkezett meg. Később *Tisza* hosszan tárgyal *Apponyival* és *Szentiványival*.

Az értekezlet a következőkép folyt le:

Podmaniczky elnök az ülést megnyitotta, a mire *Josipovics* Imre a horvátok álláspontját fejtegette kevés érdeklődés között.

Apponyi Albert gróf jelentkezett szólásra. Külömbiséget tesz, ugymond, a szönyegen forgó katonai kérdések és a kormány általános pro-

grammja között, a melyet még nem ismerünk. Ennek elfogadása még nem jelenti föltétlenül a kormány támogatását a többi programra nézve. De az kijelenti, hogy őt se a multban Tisza ellen elfoglalt álláspontja, se bármely személyes szempont nem akadályozná abban, hogy Tisza kormányzását támogassa, ha programját és kormányzati szellemét összhangzónak fogja találni saját politikai meggyőződésével és ha Tisza főképp közéletünk erkölcsi tisztaságának megőrzésében, azon a nyomon fog haladni, a mint az a közelmúlt kormány, a melynek támogatására szóló a pártba lépett. (Zajos helyeslés és taps.)

Ezután rátért a katonai programra. Eredeti álláspontja szerint több dolgot jobban akart precizizálni, mint a hogy a programban történt, de hozzájárul ehhez, mert az ország érdekében hasznosabbnak ítélte egy valamivel szűkebb programnak egy nagy párt által való felkarolását, mint egy többet tartalmazó programot, a mely mögött a pártnak egy töredéke áll. Méltékadó szempontnak tekintette azonban, hogy a programban a nemzetnek semmi joga föl ne adassék, hogy tartalma a haladást jelentse és hogy a további haladásnak útját ne vágja. (Élénk helyeslés.) Tisza módosításait két csoportra osztja. Az egyik a tartalmi rész, a melyben feltűnően épen oly intézkedések hagytak el, a melyekkel ő és közelebbi barátai angarsálva vannak. Szépen aposztrofálta őket tegnap Andrassy Gyula gróf, hogy a kibontakozásnak és a pártegységnek érdekében hozzák meg a lemondás áldozatát s e véleménye szerint jobban lehetett volna a pártegységet biztosítani, ha e pontokat ki nem hagyják. Így teljesen az ő politikai és morális tőkéjéből akarják a párttegyesség költségeit fedezni. Pedig hosszú közéleti pályájának ez egyedüli kincse, a melyet szerzett. Ám legyen. Az ország békéje érdekében nem vonakodik ez áldozattól és teli marokkal szórja a békés megoldás oltárára. A mi az övé, odaadja, bármily támadásoknak legyen is kitéve. (Taps és éljenzés.) De a mi nem az övé, hanem kizárólag a nemzeté, abból egy fillért sem adhat. Ez alatt azt érti, hogy meggyőződése szerint a katonai nyelv kérdése nem tartozik az 1867. évi XII. törvénycikk 11. §-ában foglalt felségjogok közé.

Beszédének többi részében közjogi fejtegetésekkel foglalkozik, s azzal konkludál: Belátja, hogy a kilences bizottság programjának ez a felségjogokra vonatkozó része homályos. De bármennyire szereti szóló egyébként jobban a világosságot, mint a homályt, oly világosságot nem fogadhat el, a mely, enyhén szólva, egy jogi kontroverz kérdést a nemzet hátrányára dönt el. Kénytelen föntartani jogi álláspontját, azzal, hogy e mellett, ha e kérdés körül dönteni kell az országháza, nyíltan is állást foglaljon. Ez az ő politikai credója. Ha e mellett a pártnak szolgálatot tehet azzal, hogy a politikai konzekvencia levonását elhalasztja akkorára, ha ez iránt a Házban is állást kell foglalni, akkor e személyes áldozatot ezennel kész meghozni. (Éljenzés.)

A beszéd után Apponyit minden oldalról üdvözölték, közöttük maga Tisza István is. Majd

Tisza István szólalt fel azután. Természetesnek tartja, hogy a katonai program nem elég a kormány támogatására. Hiszi, hogy programjával és kormányzatának szellemével megnyeri a párt bizalmát. Senkinek sem akar a kópiaja lenni, mert a kópiaik rendszeren rosszul sikerülnek. Elve, hogy senkivel szemben jogtalanság ne történjék, soha visszaélés ne palástoltassék és senki jogtalan kedvezésben ne részesüljön.

Ami azt illeti, hogy Apponyi erkölcsi vagyona egy részét hozta áldozatul a békének, meggyőződése szerint ily nemes áldozat az erkölcsi tőkét csak gyarapíthatja. O felségének a katonai szolgálatot illető felségjogai tekintetében nem volt homály és sem a 67-es kiegyezés létesítői nem tiltakoztak soha, sem ennek ellenfelei nem állították a kiegyezés utáni időkben soha, hogy a gyakorlat nem felel meg a törvénynek. Senki szükségét nem látja annak, hogy aki más jogi meggyőződésben van, abból jelenleg vonja le a konzekvenciát. Eljöhét ennek az ideje akkor, midőn valaki a képviselőházban szükségét érzi, hogy a pártprogrammal ellenkező álláspont mellett sikra szálljon. (Hosszszantartó, zajos éljenzés.)

Ivánka Oszkár Tisza ellen szólalt föl. Tisza — ugymond — a legkevésbé népszerű arra, hogy az országot a mai válságból kiválassza. (Tiltakozások.) Kijelenti, hogy ő a magatartását Apponyi magatartásától teszi függővé, és ha megnyugtatót nem lel, még a kabinetalakítás előtt kilép a pártból. (Helyeslés az ő szabadelvűek oldalán.)

Hieronymi Károly hibáztatja, hogy Ivánka személyi momentumokat visz a pártba. Azután kijelenti, hogy Tisza István módosításait elfogadja.

Szentiványi Arpád: Kijelenti, hogy ő nem ért egyet Ivánkával. Őt az okok győzték meg, és ő igenis érzi, hogy ha most a békét a pártban meg nem kötik, lángba bórul az ország. (Zajos tetszés.) Elismeri a programban a haladást és ha a Tisza-féle szöveg aggodalmat kelt benne, ezt elnyomja a nagy cél: a nemzet megnyugtatójának érdeke a mit csak teljes egyetértéssel lehet elérni. (Viharos éljenzés.)

Szentiványi szavai eloszlatták a rosztást, a melyet Ivánka beszéde okozott. Utána

Ivánka Oszkár újra fölemelkedett és kijelentette, hogy Szentiványi módosításához hozzájárul.

Széll Kálmán emelkedett fel ezután, hogy nagyon hosszúra nyúlt beszédét elmondja. Azért szólal fel — ugymond — mert érzi, hogy a pártélet e nehéz percében félreértésnek nem szabad fennforogni. Sajnálja, hogy Apponyi a jogfenntartó nyilatkozatában jog eladást lát. Ez a vád őt is sújtja, s ő nem tudna hozzájárulni Tisza módosításaihoz, ha a nemzet jogaiból egy szemernyt is feláldozna. Hosszasan fejtegeti ezután a nyelvkérdés történetét, s ismételtén kijelenti, hogy semmit sem talál, ami azt a szemrehányást sugja, hogy itt jogfeladás lenne. Elismeréssel nyilatkozik Apponyi és Szentiványi mai kijelentéseiről. Hiszi, hogy a párt egyetértő, egységes és ennek folytán erős is marad.

Apponyi Albert ismételtén fölszólal és Tisza nyilatkozatára reflektál. Kijelenti ismét, hogy azt a tételt, a mely szerint a királynak joga van megállapítani a hadsereg nyelvét, nem tartja helyesnek és a meggyőződését a párt határozataival szemben is föntartaná. De e kérdést magára nézve addig nem tartja aktuálisnak, a míg a képviselőház nem foglalkozik vele érdemlegesen. A jelenlegi helyzet olyan, hogy elvei és akcióképessége föntartásával kötelességének ismeri, hogy teljes erővel hozzájáruljon ahhoz, miszerint a parlamentben és az országban a törvényes és rendes állapot helyreálljon.

Podmaniczky Frigyes báró elnök szavazás alá bocsátja a kérdést. (Elfogadjuk! Elfogadjuk!)

A párt a kilences bizottság programját Tisza István módosításával egyhangulag elfogadja.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Jelenetek az értekezlet után.

Az értekezlet után a szabadelvű párt nagyott lélegzett, mintha nagy nagy terhettől szabadult volna meg, mely hosszú idő óta nyomta. Ebben a hangulatban több érdekes epizód történt. Az egyik epizód szereplői Apponyi Albert gróf és Gajáry Géza voltak. Gajáry felkereste Apponyit, ki egy mellékszobában korrigálta beszédének jegyzeteit, s több képviselő és ujságíró jelenlétében így szólt hozzá:

— Mindenesetre tudomásod van arról, kegyelmes uram, hogy politikai egyéniséggel szemben bizonyos nyilatkozatokat tettem. Ebben az ünnepélyes pillanatban kötelességmulasztás lenne részemről az, ha ki nem jelenteném, hogy mai felszólalásod után részemről teljesen megszűnt e gondolkodás és abból sem szívemben, sem agyamban semmi sem maradt vissza. Légy szíves ezt tudomásul venni.

Hasonló jelenet folyt le Szentiványi Arpád és Kubinyi Géza között. Szentiványi kit Kubinyi felkeresett, békejobbot nyújtott.

Tisza István nyilatkozata.

Tisza István a pártértekezlet után fogadta az Aradi Közlöny fővárosi tudósítóját, a ki előtt a következő nyilatkozatot tette:

A mai értekezlet lefolyása a legszebb reményt nyújtja arra, hogy az ország érdekében a kibontakozást, a hónapok óta tartó válságból megtaláljuk, az országot mai súlyos állapotából kivesszük és a rendet, a nemzet nyugalmát helyreállítsuk. Meg vagyok győződve, hogy mindezt az egész ország és nemzet óhajtja és hiszem, hogy mindenki tekintetbe fogja venni, hogy különösen a katonai nevelés, de az egyéb katonai reformok dolgában elért eredmények kétségtelenül oly vívmányok, amelyek elérését ily rövid idő alatt talán senki sem remélte és nem is remélhette. Hiszem, hogy a mai értekezlet lefolyása az ellenzékre is hatással lesz, főképpen Széll Kálmán mai beszéde után, a mely a régi Deák-párt felfogását, de egyszermind a mai szabadelvű párt ellensúlyát híven visszatükrözte. Bizonyára meg fogja gondolni az ellenzék — és ezt természetesen melegen óhajtom, — hogy oly hosszú harc után az országot tovább is nyugtalanságban és kaoszban hagyni nem szabad. Mindent megmentettünk a nemzeti jogokból, a mit csak lehetett, jogfeladás nem történt és ezek mellett még jelentékeny és fontos katonai vívmányokat szereztünk. A fődolog azonban a nemzet megnyugtatója, a mire minden erőmből törekszem.

Az obstrukció folytatása.

A Szederkényi Náudor elnöklete alatt álló függetlenségi párt tudvalevőleg tegnap este értekezletet tartott. Egy ujságíró ma a Szederkényi-párt magatartása felől beszélgetést folytatott a párt egy vezető emberével, aki a következőképen nyilatkozott:

— Nos, igaz, mi el vagyunk a legvégsőre határozva. Vagyunk épen annyian, hogy a küzdelmet a siker reményében folytathassuk. Gróf Tisza István programja a legnagyobb megütközést keltette és azzal szemben elhatároztuk, hogy a legmesszebb menő és a legelkeseredettebb harcot fogjuk folytatni ellene. A közvéleményt ilyen programmal leszerelni nem lehet. Ha eddig nem volt volna ok az obstrukcióra, most igen is fokozott mértékben van az meg, mert Magyarországot elválaszthatatlannul össze akarják kötni Ausztriával. Az új

program a kölcsönös védelmet nem a két állam törvényhozási intézkedésétől teszi függővé, hanem megköti Magyarországot úgy, hogy Auszria hozzájárulása nélkül semmiféle törvényhozási intézkedést még törvény alapján sem léptethet érvénybe. Ez olyan tan, amely Magyarországnak önállóságáért folytatott évezredes küzdelmét halomra dönti. A volt nemzeti párt kilépése, vagy bentmaradása a szabadelvű pártban alárendelt taktikai kérdés csupán, a mely a mi további küzdelmünkre semmiféle befolyással nincsen. Az ellenzék nem a felségjogok tisztázásáért harcolt, mert hiszen a felségjogok az 1867. évi XII. t. cikk 11-ik szakaszában tisztázva vannak, hanem a magyar vezérleti és szolgálati nyelvért a hadseregben, melyet pedig Tisza programja egész egyszerűen megagad.

A kabinet megalakult.

Az új kabinet megalakítása ma már befejezettnek tekinthető; csupán a király személye körüli tárca nincs betöltve.

Tisza István ma délelőtt, a szabadelvű párt értekezlete előtt főajánlotta a földmívelésügyi tárcát Tallián Béla, a képviselőház alelnökének, a mit az el is fogadott. A király személyi körüli miniszterré a szabadelvű-pártban Fejérváry Géza báró volt honvédelmi minisztert akarják, de döntés még nem történt.

Ettől az egy tárcától eltekintve az új kormány végleges listája ez:

Elnök és belügy:	Tisza István.
Pénzügy:	Lukács László.
Kereskedelem:	Hieronymy Károly.
Földmívelés:	Tallián Béla.
Közülatás:	Berzeviczy Albert.
Honvédelem:	Nyiry Sándor.
Igazságügy:	Plósz Sándor.
Horvát:	Cseh Ervin.

Állítólag Tisza két tárcát ajánlott fel a volt nemzeti pártiaknak. Ezek azzal az indokolással nem fogadták el a tárcákat, hogy ellenkező esetben azt a látszatot kelthetnék, mintha miniszteri tárcáért mentek volna bele Tisza módosításaiba.

Az új kormány hitevezése valószínűleg holnap, szombaton megtörténik. A kabinet tagjai hétfőn leteszik az esküt és szerdán vagy csütörtökön bemutatkoznak a képviselőházban.

Az éjjeli órákban táviratozzák:

A jövő kabinet ma este a pénzügyminiszteri palotában első konferenciáját tartotta. Ennek végeztével Tisza István gróf Bécsbe utazott, hogy ő felségének az új kabinet listáját aláírás végett bemutassa. Tisza már holnap visszatér Budapestre a legfelsőbb kéziratokkal, s a hivatalos lap vasárnapi száma fogja az új miniszterium kinevezésére és a réginek fölmentésére vonatkozó királyi kéziratokat közölni. A kettős ünnepre való tekintettel az új miniszterek esküje csak kedden lesz a Hofburgban, s a kabinet szerdán fog bemutatkozni a képviselőházban.

A házelnökség.

A szabadelvű pártban eltértek a vélemények arra nézve, hogy Apponyi Albert gróf megmarad-e a Házelnökségben. Hír szerint Apponyi marad, de Dániel Gábor alelnök lemond, hogy Tiszának szabad kezet hagyjon. Valószínűleg lemond Csávossy Béla a képviselőház háznagya, aki

nek helyébe gróf Teleki Sándort emlegetik, ha ő a közoktatási tárcára nem relettál.

A Magyar Szó az általánosan elterjedt hírekkel szemben azt írja, hogy Apponyi, bár nem lép ki a szabadelvű pártból, a képviselőház elnökségéről mégis lemond. Utódja a lap szerint Perczel Dezső, a Ház volt elnöke lesz.

Nyugalom a szabadelvű pártban.

Fővárosi tudósítónk táviratozza: A szabadelvű pártban ma este megnyilatkozott a nyugalom, a mely a mai párthatározatot követte. A pártban általános a nézet, hogy a pártválság megoldás után a parlamenti válság megoldása nemcsak lehető, de be is fog következni és Tisza sikere lesz, mivel a nemzet meg fog nyugodni a programban, a mely katonai téren nagy vívmányokat jelent. Azt hangoztatták, hogy az ellenzék már nem találta támogatást a közönség körében, ha az obstrukciót folytatni akarná. Remélhető, hogy a kabinet-válság elintézését a parlamenti rendes állapotok helyreállítása fogja követni.

Apponyi lemondott.

A mai nagy események fölforlásából kiemelkedik különösen egy: Apponyi Albertnek lemondása a képviselőház elnöki tisztéről, a mely kétségtelenül összefüggésben van a szabadelvű párt mai határozatával, s Apponyi elvi állásfoglalásával.

Apponyi Albert ma este átadta Tallián Bélának a Ház alelnökének a házelnökségről való lemondását.

Ennek folytán a képviselőház szerdai ülését, a melyben a kormány bemutatkozik, — miután Tallián Béla földmívelésügyi miniszter lesz — Dániel Gábor alelnök fogja vezetni, s ő fogja az elnöki székből Apponyi Albert gróf lemondását a Háznak bejelenteni.

Azon szokásnak, mely szerint az elnök lemondásával az alelnökök is elhagyják helyüket, eleget tesz Dániel Gábor alelnök is. Tallián Béla különben is lemond, miután miniszteri tárcát kap. Amíg a Ház elnök nélkül van, az ügyeket Dániel vezeti. Apponyi utódja Perczel Dezső lesz, míg a másik helyet illetőleg a szabadelvű párt körében az a kívánság, hogy a volt nemzeti párt egyik tagjával töltsék be, ha alkalmas személyiséget találnak.

A mai esti lapok egy része azt hiesztelte, hogy Csávossy Béla háznagy is viszszalép és helyét Teleky Sándor gróf foglalja el. Mérvadó helyen a hirt alaptalanak mondják. Csávossynak eszében sincs lemondani, viszont Teleky gróf nem hajlandó a háznagyi tisztet elvállalni.

Az államtitkárok.

Az államtitkárok kinevezése dolgában még nincs végleges döntés. Azt beszélték, hogy Kristóffy József nem vállalja el a belügyi államtitkárságot, hanem valószínűleg Vojnics István báró, országgyűlési képviselő, a volt bácsmegyei főispán lesz a belügyi államtitkár. Fait accompli, hogy a földmívelési államtitkár nemeskéri Kiss Pál távozásával báró Feilitzsch Artur lesz. Pénzügyi államtitkár Popovics Sándor lesz; közoktatásügyi valószínűleg Teleki Sándor gróf, kereskedelmi pedig Vörös László, vagy Serényi Béla gróf. A honvédelmi államtitkárságra Bolgár Ferencet emlegetik.

Fővárosi tudósítónknak újabb, az éjjeli órákban érkezett távirata a következőket jelenti:

Miután a kabinet meg volna, a szabadelvű pártban most már az államtitkárok körül folyik a kombináció.

Lukács László és Plósz Sándor megtartják eddigi államtitkárságukat: előbbi Gränzenstein Bélát, utóbbi Mohai Sándort. A földmívelésügyi miniszteri államtitkárságra két nevet emlegetnek: Nemeskéri Kis Pálét, az eddigi államtitkárárt és Feilitzsch Artur báróét, ki főképen az erdőügyekben elismert szaktekintély. Ez a kettő komoly jelölt. Szó van még Rubinek Gyuláról is. Az agráriusok emlegetik s szerintük Rubinek van arra hivatva, hogy az agráriusok és merkantilisták érdekeit kiegyenlítse (?).

A belügyminiszterium politikai államtitkárságára három jelöltet is emlegetnek, miután Gulner Gyula fölmentését kérte, s bár ma Tisza felszólította, hogy maradjon, nem volt hajlandó állását megtartani. A három jelölt: Vojnics István báró és Kristóffy József országgyűlési képviselők és Sándor János főispán. Vojnics általános szimpatianak örvend a pártban, Kristóffy pedig a designált miniszterelnök intimusai közé tartozik. Ok ketten különben kijelentették ma este a szabadelvű klubban, hogy a gróf Tisza Istvánnal folytatott beszélgetéseikben ez a kérdés sohase lett érintve. Sándor János kitűnő közigazgatási szaktekintély, a kinek kinevezését még az akadályozza, hogy Sándor Tisza Istvánnak sógora. Azonban azt hiszik, hogy ez nem lesz komoly akadály, miután Széll Kálmán mellett fivére, Széll Ignác lehetett államtitkár.

A honvédelmi miniszteriumban befejezett tény, hogy Gromon Dezső, a ki Fejérváry Géza báró oldala mellett oly nagy eredményeket ért el, állását leteszi. Utódja Bolgár Ferencz lesz, a ki katonai szaktekintély, s azt hiszik, hogy Nyiri vezérőrnagy mellett be fog válni.

A kereskedelmi és közoktatási államtitkárságokra nézve még teljes bizonytalanság van. Az előbbire nézve néhány nap óta az a hír járja, Vörös László fog az államtitkárságra kineveztetni, ma este emlegették Kristóffy Józsefet, de ez utóbbi kombinációnak nem sok valószínűsége van. A közoktatásügyi államtitkárságra gróf Teleki Sándor neve volt forgalomban, a ki a képviselőház közoktatásügyi bizottságának referense. De ezzel szemben képviselői körökben azt hozzák fel, hogy a közoktatásügyi államtitkár mindig protestáns szokott lenni, ha a miniszter katolikus. Most újabban Beöthy Zsolt egyetemi tanár nevét emlegetik. Nincs kizárva azonban, hogy a tisztviselők fizetésrendezésének végrehajtásáig Zsilinszky Mihály marad az államtitkár.

Mindez azonban kombináció, miután az új miniszterium kinevezése előtt államtitkárokat nem neveznek ki, s így ennek a kérdésnek rendezése a jövő hétre marad.

Az új miniszterek.

Tisza István grófon kívül, a kinek életrajza eléggé ismeretes, ketten vannak a kabinetben, a kik még nem vettek tárcát: Berzeviczy Albert és Tallián Béla. A két új miniszter rövid életrajza alább adjuk:

Berzeviczy Albert, 1853. június 7-én Berzevicén, Sárosmegyében született; atyja, Tivadar, 1848-ban megyei főjegyző, 1861-ben alispán, később képviselő, majd tanfelügyelő

SPORT.

+ Az Aradi Atlétikai Klub Andrassy-téri klubhelyiségében holnap, szombaton este fel 8 órakor tartja első összejövetelét a téli idény megnyitójául, társas vacsorával egybekötve. Ez estélyen kizárólag a klub tagjai vehetnek részt, bevezetésül a téli évednek, a melyen is a klub sűrű tea estélyek rendezésével óhajtja szórakoztatni hozzátartozói s jóbarátai. Az estélyt megelőzőleg délután 6 órakor választmányi ülés lesz.

— Az Aradi Torna-egyesület választmánya e hó 31-én, délután hat órakor a liceumi tornacsarnokban ülést tart. Fontos tárgyak lévén napirenden, kérjük az eljövetelet. Az elnökség.

Százhuszezer korona az aradi egyházmegyének.

(Egy belényesi kereskedő végrendelete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Az aradi görög keleti román egyházmegye tekintélyes összegű örökséghez jutott egy végrendelet alapján. Az örökség az egyházmegye papi és tanítói ösztöndíjainak számát szaporítja, a mely célra néhai Goldis József püspök és Antoneszku István tekintélyes összegeket hagytak. Ezek révén az egyházmegyének módjában lesz, hogy papjainak és tanítóinak kiképzését minél magasabb fokra emelje.

Belényesen, a mint lapunknak írják, meghalt Negreán Demeter kereskedő, az aradi román egyházmegyének hosszú időn át volt zsinati tagja, a ki a román egyházi és iskolai életben tevékeny szerepet viselt. Tagja volt egy időben a nagyváradi görög keleti román szentszéknak: legutóbb hajlott korára és betegeskedésére való tekintettel, nem vállalt zsinati mandátumot, és visszavonult a közéletbe.

Negreán, a kinek családja nem volt, körülbelül százhuszezer korona értékű vagyonát az aradi román egyházmegyére hagyta. Még egy év előtt, az aradi püspöki aulában készítette el végrendeletét, a melyben úgy intézkedett, hogy halála után egész vagyona az aradi román egyházmegyét illesse, oly módon, hogy annak kamataiból papnevelői és tanítóképző-intézeti ösztöndíjakat szervezzenek és azt akként kezeljék. A végrendeletet az aradi püspökségnél helyezte pecsét alatt letétbe. Papp I. János püspök, a mint Negreán haláláról értesült, a végrendeletet fölbontás és kihirdetés végett a belényesi járásbírósnak küldte meg.

Negreán Demetert holnap, szombaton temetik el. Papp I. János aradi román püspök megbizta Mangra Vazul nagyváradi püspököt, hogy őt a temetésen képviselje.

Negreán az aradi románok előtt is élénken ismeretes személy volt. A míg zsinati tag volt, szorgalmasan eljárta az aradi szinódusokra és a „bihariaknak“, a kik rendszerint külön csoportot alkottak, egyik vezető embere volt.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Magyar dal, melódrama. Cigányélet népszínmű. Albert Péter és Prikulics Elemér zenekarának fellépte. (Páratlan bérlet.)

Vasárnap: Délután: Molnár és gyermeke, dráma. Este: Magyar dal, melódrama. Cigányélet, népszínmű. A cigányverseny díjkiosztása. Gyurkovics András és Albert Péter zenekarának fellépte. (Páros bérlet.) Hétfő: Drótostót, operette. (Páratlan bérlet.)

* A mai mérkőzés. Ma este Gyorgyevits Milán temesvári és Purcsi Károly makói zenekara folytatta a harmadnapja tartó versenyt. A közönség ezuttal is nagy számban jelent meg, s ismét teljes élvezetben volt része. Gyorgyevitsnek úgy a saját játéka mint zenekara révén

nagy sikere volt. O maga művészi tökéletességgel játszik, s meglátszik rajta a zenekonzervatórium hatása, zenekara pedig rendkívül fegyelmezett. Purcsiék cigányosabban, magyazamattal huzzák a nótákat. Különösen nagy hatást keltettek pompás finomságu pianójukkal. Befejezésül, s ebben újságot hoztak a versenybe, a Rákóczi-indulót játszották.

* A Cigányverseny. Holnap, szombaton lesz az aradi cigányverseny utolsó előtti napja s ez alkalommal Prikulics Elemér brádi és Albert Péter aradi zenekara méri össze erejét a szinpadon. Vasárnap este befejezésül a két első díjért vetélkedő banda lép fel s ugyanekkor nyílt színen lesz az ünnepélyes díjkiosztás. Nyolc díj van, úgy, hogy valamennyi zenekarnak jut egy-egy. A díjak a következők: 1. Hölgyek díja. (Ezüst koszorú.) 2. Szintügyi bizottság díja. (Arany érem.) 3. Zilahy Gyula díja. (Arany érem.) 4—5. A zsűrikét díja. (Arany és ezüst érem.) 6. Az Aradi Nemzeti Színház díja. (Ezüst érem.) 7. Zilahyné S. Vilma díja. (Ezüst érem.) 8. Orbán Árpád karmester díja. (Ezüst érem.)

* Forgószél kisasszony. A jövő hét keddén lesz a bemutatója az aradi színházban a Forgószél kisasszony nak. Ez a darab a budapesti Vigszínházban nagy sikert aratott és bizonyára Aradon is meg fogja a maga karrierjét csinálni. A címszeropet Rózsa Lili játssza, ami a sikernek sokat ígérő biztosíték. A bemutató előadásnak lesz: a Chlopy nóta, Lányi Ernőnek ez a kitünő kupléja, amelyet aktuális strófákkal felszerelve, Füredi József fog előkelni.

* Tüntetés a színházban. A kassai Nemzeti Színházban tegnap este előadás közben tüntetés játszódott le, amely tüntetés végeredményeként a katonai zenekar elhagyta a színházat és a Bajusz előadása zongorakiséret mellett folyt le. A tüntetés a Magyar dal előadása után kezdődött, amikor az egész színházi közönség vehemensül követelte a darabból kihagyott Kossuth-nóta dallamait. A hosszas tapsra a színházi énekkar elénekelte a Kossuth-nótát, amit a közönség állva velük énekelt. A Kossuth-nóta éneklésének megkezdése előtt Odry Árpád látható jelekkel kiintette a zenekart az orchesterből és csak mikor annak minden tagja eltávozott, hangzott fel „Kossuth Lajos azt üzent“ dallama zene kíséret nélkül, de annál nagyobb lelkesezéssel. A karzat azonban az elért eredménynyel nem elégedett meg, mert később a zenekar azon célból jött vissza, hogy a színház vezetősége részéről kapott utasításához híven a „Rákóczi-indulót“ eljátsza, „Abcug katonabanda!“ „Kivelük!“ kiáltásokkal fogadta őket. Erre a kifakadásra az inspekcións tiszt kirendelte a zenekart az orchesterből. A zenekar távozása után a karzat „Eljen a magyar vezényleti nyelv“ stb. kiáltásokkal parázs kis politikai tüntetést rendezett, aminek csak a Bajusz előadásának megkezdése vetett véget.

* A Király-színházat megnyitják. A Magyar Estilap jelenti: Ma délelőtt 10 órakor Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök magához kéréte Rudnay főkapitányt. Másfél órai tanácskozás után Khuen-Héderváry aláírta a játékgedélyt Beöthy László számára.

* Pintér Imre a Népszínházban. Vidor Pál helyét a Népszínház igazgatója Pintér Imrével a Király-színházhoz szerződött széphangu baritonistával töltötte be, akit közönségünk is jól ismer, a mennyiben Aradon hosszabb ideig működött.

* Szomorúság. Végváry Ferencnek, az újabb poéta-generáció egy izmos tehetségű tagjának verskötetete jelent meg Ily címen, Budapesten. Véges-végig egyszerű, csöndesen bánatos versek: az észnek letráján magasba nem törnek, a kétségbeesés formába öltöztetését nem keresik és különös hangulatozó nem vadásznak; hanem megkapó erővel, és mindig szép formában fejezi ki az őszinte érzéseket. Másként nem is tudna írni: bizonyosság erre a Szeret-e? című vers, a melyben a „moderneket“ próbálja utánozni, s bizony rosszul. Annál szebb pl. a Sirató című, a melyben az ifjúságot sirja vissza. Az egyszerűnek és a keresetlennek kultusza néha nem egészen új dolgokat mondhat

volt. 1877-ben megszerezte a tudori oklevelet s meglelepedvén Eperiesen, Sárosmegye aljegyzőjévé váasztatott. Csaknamar tiszteletbeli főjegyzőjévé lett a megyének s az eperjesi jogakadémián tanári állást vállalt. 1880-ban Sárosmegye egyhangulag valóságos főjegyzőjévé választotta. 1881-ben elfogadta az eperjesi választókerület megbízó levelét. A képviselőházban mindjárt kezdetben előadója lett a kerényi bizottságnak, a közoktatási és közigazgatási bizottságnak tagjává választatott, tagja lett a delegációnak, hol mint előadó is szerepelt. Jegyzője lett a szabadelvű pártnak s az 1884-iki országgyűlés második ülészakának végén a képviselőház is megválasztotta jegyzőjének. 1884 október végén miniszteri tanácsossá neveztetett ki, reá bízotván az egész felsőbb oktatásügy vezetése. 1885-ben tanulmányutat tett Németországban, főleg az egyetemek viszonyait tanulmányozván; 1886. májusában nyerte az államtitkári címet és jellegét. 1887. június havában Tanárky Gedeon visszavonulása után a kö. oktatási ügyi miniszterium valóságos államtitkárává neveztetett ki s a rögtön azután következő választásokon egyhangulag Lőcse város országgyűlési képviselőjévé választatott. Visi Imrennek 1890. január havában történt elhalálása után Budapest főváros VIII. kerülete képviselőjévé választotta és mandátumát az 1892-iki választásoknál ismét az ő kezébe tette. Berzeviczy végigküzdvén gróf Csáky Albin kultuszminiszterrel — mint államtitkára — az egyházpolitikai harcot, a Wekerle kormány első demissziója és bekövetkezett újjáalakítása alkalmával 1894. június hóban Csáky miniszterrel együtt megvált államtitkári állásától s azontúl a képviselőházban mint a pénzügyi bizottság és a delegáció tagja, majd a Bánffy-kormány megalakításától, vagyis 1895. januártól fogva mint alelnök is működött. 1896. évi április hóban ő Felsőke belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki. Az 1896. őszén megtartott általános választások alkalmával ismét Budapest főváros VIII. kerületétől nyert mandátumot. 1898-ban azonban az alelnökségről leköszönt, s bár a Ház újól megválasztotta, nem volt hajlandó e tisztelet tovább viselni. Ezentúl a delegáción kívül ismét a pénzügyi bizottságban is működött s gróf Csáky Albinnak főrendiházi elnökké lett kineveztetése után az ő helyébe a képviselőház közoktatási bizottságának elnökévé választották meg. A jelen országgyűlésre megint Budapest főváros VIII. kerülete választotta meg nagy többséggel képviselőjévé.

Tallán Béla, született 1851-ben Szabás községben, Somogy megyében. Atyja Tallán András 1848/49-iki harcokban mint ezredes kiváló érdemeket szerzett. Gimnáziumi tanulmányait Budapesten és Szegeden végezte. A jogot Pozsonyban hallgatta, a hol 1878-ban államtudományi vizsgát tett. Tartalékos huszárhadnagy. 1878-ban Torontálmegye tiszteletbeli aljegyzője, 1874-ben helyettes, majd főszolgabíró lett a billedi járásban. Innen azonban csakhamar áthelyeztetette magát a török-kanizsai járásba, a hol 1879-ik működött. 1877-ben a koronás arany érdemkeresztet kapta, miután megelőzőleg már két ízben ő felsége legfelsőbb megelégedését nyerte a vízvezetőkénél kifejtett buzgalmaért. 1878-ban és 1879-ben a szegedi kir. bizottság tagja volt 1880-ban főjegyző helyettes lett, majd még ugyanez évben alispánná választatott. Alispánysága alatt létesültek a tisztii és jegyzői nyugdíjgyületek. 1886-ban Somogy, 1892-ben pedig Békés- és Csongrád megyék főispánjává neveztetett ki. Ugyanakkor az agrárszociálizmus bajainak orvoslására Békésmegye területére kormánybiztos lett, mely állásáról, valamint Csongrád megye főispáni állásától 1894-ben mentetett fel s ez alkalommal a Szent István-rend kiskeresztjét nyerte. Somogy megye főispánysága alatt 1887-ben Balaton szabályozási, 1888-ban Dráva-szabályozási kormánybiztos volt. 25 éves szolgálati jubileuma alkalmával ugy Békésmegye, mint Gyula város részéről nagy ovációkban részesült. 1896-ban mint szabadelvűpárti választatott meg a képviselőházba, a melynek a Bánffy-kormány bukása óta egyik alelnöke. 1901. óta valóságos belső utkos tanácsos. Torontálmegye török-kanizsai kerületet képviseli. Az új földmívelési miniszter különben a bátyja Tallán Andor honvédhuszárnagy, az aradi honvédhuszár hadosztály parancsnokának.

vele; de ezt is csak itt-ott lehet tapasztalni. Ezek a hibák csak oly bünei neki, mint az ifjúság: napról napra fogy. *Végyváry* Ferencnek van még fejlődni valója, és az őstehetség, a mely kötetében megnyilatkozik, segíteni fogja ezen az uton. Az az irány, a melybe az ő muzsája szegődött, soha se függött a divat szeszélyétől, s *Végyváry* ennek az iránynak még egyszer erős, neves embere lesz.

Az obstrukció vége.

(A függetlenségi párt lezserel.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, október 30.

Az országos függetlenségi és 48-as párt ma este értekezletet tartott, melynek határozata ugyszólván biztos reményt nyújt arra, hogy a kabinet-válság szerencsés megoldása után az egész politikai helyzet kitisztulása fog következni. A függetlenségi tábor körülbelül kimondta, hogy *leteszi a fegyvert, s a hosszú, ádatlan harc után a békés, hasznos munka terére lép.* Ezzel az elhatározással a függetlenségi párt arról tett bizonyosságot, hogy a haza javát tartja szem előtt mindenek felett, s *leteszi a fegyvert, akkor, amidőn a harcra már nincsen szükség.*

A párt állásfoglalása egyben bizonyítéka annak, hogy a függetlenségi részen is becsesnek tekintik azokat a vívmányokat, melyeket az új miniszterelnök Bécsből hozott.

A függetlenségi párt mai értekezletét, mely természetesen népes volt, rendkívüli érdeklődés kísérte.

Tóth János a párt alelnöke szólalt fel először, s kifejtette, hogy az elért eredmény a függetlenségi és 48-as párt érdeme. *Nem lehet tagadni, —* ugymond *— hogy azon intézkedések, melyek a kilences bizottság programjában foglaltak, ha keresztülvitetnek a magyar nemzeti eszmét a hadseregben eredményesebben érvényre fogják juttatni, mint a hogy ez eddig történt.* Felsorolja a vívmányokat, s meggondolandónak tartja, vajjon *volna-e sikere a további küzdelemnek.* Nézete szerint, ha a kormány hajlandó egyezményt elfogadni az általános választói jogra, a kerületek beosztására, az egyenlő cenzusra vonatkozólag, úgy a párt az indemnitást megszavazhatja. Ha azonban a kormány a közszabadságokat nem akarja kiterjeszteni, úgy a függetlenségi párt a küzdelmet folytatni fogja.

Kossuth Ferenc szólalt fel ezután hasonló értelemben, s *egy nézetten volt Tóth Jánossal az egész értekezlet.* Határozatot ma még nem hoztak, hanem azt a kedden tartandó értekezletre halasztottak.

Ezek szerint a függetlenségi és 48-as párt s a kormány között tárgyalások lesznek a napokban az egyezés megkötésére. A szabadelvűpártban jó jelnek tartják, hogy a függetlenségi értekezlete ma nem hozott határozatot. Általános a nézet, hogy a párt a küzdelmet abbahagyja, s az obstrukció csupán a *Szederkényi csoportra szorítkozik.* *Szederkényiek* azonban magukra hagyatva rövid idő alatt kénytelenek lesznek letenni a fegyvert.

Ilyenformán a képviselőház feloszlásának szüksége nem fyeget, s az új kormány a rég óhajtott béke jelében kezdheti meg működését.

HIREK.

Kormányváltás és a sajtó.

Egyik aradi lap a megváltozott politikai helyzetről írva, bővebben foglalkozik a helyi sajtó-viszonyokkal. Közleménye során azzal kedveskedik nekünk a nevezett ujság, hogy prognózisában megteszi lapunkat hivatalos sajtó-organummá.

Jelentéktelen ügy, de mégis alkalmat ad számunkra, hogy éppen annál a politikai fordulatnál, melyet mi az állami életre és az ország közgazdasági helyzetére nézve üdvösnek tartunk; éppen abban az órában, amikor a szabadelvűpárt egyhangulag hozott határozatával első gyökerét verte meg az országgyűlés földjében az igazi, régi szabadelvű politika lételeményese: éppen akkor hirdessük önérettel, hogy az *Aradi Közlöny soha semmiféle kormány hivatalos támogatója nem lesz.*

E lapot a közönség tette azzá, a mi most. Függetlenségét, öntudatát a közönségtől nyerte, ez a fundamentuma, ez a vagyona. Nem következhetik olyan politikai átalakulás Magyarországon, melynek átengednék valamit e vagyonból.

Kormányok jöttek, kormányok mentek; egy erőszakolt fuzió veszélyvel fenyegette a liberális párt szabadelvű irányát; lefolyt egy nagy, országos küzdelem a nemzet jogaiért: s az *Aradi Közlöny* messze eltávolodva a hatalom melengető mosolyától, mindig ott járt elől, ahova a nemzet és a haza érdekei kormányozták.

Az új politikai alakulások küszöbén, függetlenségünk minden büszkeségével írjuk meg a mi nagy olvasó közönségünknek, hogy eddigi irányunktól semmiféle hatalmi, vagy pártbeli alakulás eltéríteni nem fog, mert az *Aradi Közlöny* a zászlajára irt jelszó szerint, a *közönség lapja*, s a körülötte csoportosult harcosok fölesküdték e zászlóra.

A mai, politikai eseményekben gazdag napon, szívesen ragadtuk meg az alkalmat, hogy őszinte hitvallásunkat olvasóink kezébe letegyük.

— **A honvédsírok kivilágítása.** Kegyeletes és hazafias akciót kezdeményezett az *Asztalos Sándor asztaltársaság.* Elhatározta, hogy a régi temetőben nyugvó vértanúk: *Vécsey Károly* gróf és *Lenkey János* honvéd tábornokok, továbbá *Mikolay János* hadnagy és az aradi utcai harcban elesett, vele együtt pihenő névtelen hősök sírját vasárnap, halottak napjának előestéjén fényesen kivilágítja. Ugyancsak vasárnap délután 8 órakor az asztaltársaság egy küldöttsége megkoszoruzza a honvédemléket. A küldöttségben részt venni akarók *Gásza Béla* alelnök *Kossuth-utcai* lakásán találkoznak.

— **Bánffy Dezső báró üdvözlése.** Fővárosi tudósítónk írja: *Bánffy Dezső* báró m. kir. főudvarmestert, a lipótvárosi kaszinó elnökét, hatvanadik születése napja alkalmából a kaszinó elnöksége és választmánya *Ballay Lajos* min. tanácsos vezetésével tegnap küldöttségileg üdvözölte budai palotájában. *Bánffy báró* a küldöttség tagjainak tiszteletére ebédet adott.

— **Kinevezések.** *Urbán Iván* főispán *Abonyi Henrik* dr. világi járási orvost tiszteletbeli

megyei főorvossá, ifj. *Salacz Gyula* eleki szolgabíró pedig tiszteletbeli főszolgabíróvá nevezte ki.

— **Mommsen haldoklik.** Berlini sürgöny jelentí, hogy *Mommsen* Tivadar német archeologus és történetíró egyik oldalát szélhűdés érte s eszméletét elvesztette. A gyorsan megjelent orvosok mindent elkövettek, hogy öntudatra ébresszék a kiváló tudóst, de kísérletük mind- ez ideig nem sikerült s már a katasztrófától tartanak. *Mommsen* 1858-tól kezdve némi megszakítással a berlini egyetemen, mint az ó kori történet tanára működött. A politikai életben is nagy szerepet játszott, tagja a porosz országgyűlésnek s a szabadelvű eszmék híve. Hazánkban gyakrabban megfordult, különösen a történelmi nevezetességű vidékeken.

— **A meggyilkolt szerb királyi pár vagyona.** Félhivatalosan jelentik: A szerb bíróságok jelenleg *Sándor* király és *Drága* királyné hagyatékának rendezésével foglalkoznak. Bár számszerű kimutatás még nincs, annyi már is megállapítható, hogy *Sándor* király hagyatéka, a mely *Drága* királynéétól elkülönítve kezeltek, aktív és így az osztrák és magyar hitelezők is minden valószínűség szerint teljes kielégítést fognak nyerni.

— **Nincs jegy!** Nem valamely érdekes, szenzációs színelőadásra, hanem a képviselőház legközelebbi ülésére szól ez a lakonikus kijelentés. Szerdán tartja a Ház azt a nevezetes ülést, melyben az új kormány bemutatkozik és már ma tudatja a háznagy hivatal a közönséggel, hogy több jegyet erre az ülésre nem adhat ki, mert már minden helyet előjegyeztek. Mégis csak a politika a legérdekesebb színház és a — legolcsóbb is.

— **Difteritisz egy iskolában.** Az aradi *Weitzer János-utcai* elemi fiúiskolában a difteritisz járványszerűleg lépett fel, úgy hogy a polgármester az iskola bezárását rendelte el. Az iskolát egyelőre november hó 6 ig tartják zárva.

— **Halálozás.** *Ozv. Hunyady Pálné* szül. *Krajcsovics Zsuzsanna* urnő e hó 29 én, délután, 77 éves korában, Gyorokon elhunyt. A köztisztviselőben álló urnőt, a kit kiterjedt rokonság gyászol, e hó 31-én délután temetik el.

— **Gondnokság alá helyezett törvényszéki bíró.** A hivatalos lap mai száma a következő hirdetést közli:

GONDNOKSÁG.

A sátoraljaujhelyi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy *Desseffy Aurél* kir. törvényszéki bíró sátoraljaujhelyi lakos 12371/1903. p. sz. jogerős ítélettel gondnokság alá helyezte. Sátoraljaujhely, 1903. évi október hó 18. napján. A kir. törvényszék.

— **Vilmos császár és egy sportsman.** Érdekes, mondhatni a maga fémében páratlan dolog került ma Londonban nyilvánosság elé. *Lipton* Tamas sportbarát, értékes diszserleget ajánlott fel az Atlanti Óceánon át tervezett nemzetközi vitorla-verseny győztesének. A dolog, mely az összes e nemű sport-egyesületek figyelmét felkeltette, nem maradt hatás nélkül. *Lipton* egymásután kapott leveleket, hogy a sport iránti tekintetből tüzzön ki még egy díjat s ezáltal elérí azt, hogy a vitorla-versenyek iránt óriási lesz az érdeklődés. Időközben tudomására jutott, hogy a *német császár* is hasonlóképen díjat tűzött ki a vitorla-versenyre. Erre aztán levelet írt a császárnak, melyben említést tesz arról, hogy a kitűzött díjat visszavonja, mert szerinte *egy császár díjánál nagyobbat nem tűzhet ki senki.* *Lipton* várva-várta a választ, melyet végre a napokban megkapott. A császár értesítette, hogy ő valóban rendelkezésre bocsátott a washingtoni német nagykövetség útján egy diszserleget a vitorla-versenyzőknek s egyben végtelen örömet fejezte ki *Liptonnak* udvariaságáért. Végül pedig többek között ezeket hoz-

ta a császár Lipton Tamás tudára: „Lovagias módon felajánlott visszalépését a világ legszebb sportja érdekében szívesen akceptálom.”

— **Fadruszné köszönete.** Fadrusz János özvegye az alábbi köszönetnyilvánítást teszi ma közzé:

Mindazoknak a jó embereknek, akik édes férjem halála alkalmából egy vagy más alakban megemlékeztek rólunk, részvétük, szeretetük és tiszteletük jelét adták, elhoztak, vagy elküldték, addig is, míg egyenkint kinek-kinek jószáma megköszönhetném, fogadják öszeségesen itt a nyilvánosság előtt szívem báiás köszönetét, és kérem őket, őrizzék meg szívükben szegény férjem emlékezetét. Budapest, 1903. október hó 30. *Fadrusz Jánosné.*

— **Rákóczi-tisztelő román.** Ezzel a fe tünő címmel az aradi román lap cikket írt, melyben egy községi bíró dicséretreméltó hazafias tette fölött dühösködik. Az eset a maga valóságában a következő: *Sztojkaneszkü* Trajn Nagy Szt.-Miklós község bírája a napokban, a felállítandó Rákóczi-szobor javára hat koronát adott át dr. *Jeszenszky* Gézának az ottani Rákóczi-bizottság elnökének, s hozzáintézett leveleiben hazafias érzelmeinek adott kifejezést. A lap szerint egy másik büne is van a bírónak és ez az, hogy Papp I. János aradi püspököt N. Szt.-Miklóson történt átutazása alkalmával magyarul üdvözölte. A cikket azzal fejezi be, a román újság, hogy miért nem adakozott a bíró Kossuth szobrára is? . . . Mert hát a „Tribuna Popoului” szerint ez a legnagyobb csemányság, amit valaki elkövethet.

— **Magyar tisztek csábítása Ausztriába.** *Freistadt* osztrák-sziléziai város tanácsa tegnap azt az egyhangu határozatot hozta, hogy tiszteknek nagyon szívesen megadja az osztrák honosságot, és ezen határozatát a külföldi jogvédő egyesülettel is közölte hivatalos átiratban. Az említett jogvédő egyesület most a bécsi újságok úján felszólítja „mindazon tiszt, katonai hivatalnok és katonarvos urakat, akik magyar honpolgárok és az osztrák honosságot gyorsan elakarják nyerni, hogy e célból az egyesülethez (hivatalos órák 9-től 10-ig délelőtt és fel 7-től fel 8-ig este) fordulhatnak, melynek vezetősége minden szükséges okiratot azonnal és ingyen beszerzi.” Kedden, november 8-án az egyesületben egy mindenki által szabadon látogatható értekezlet lesz, a melyen *Ofner* Gyula dr. országgyűlési képviselő a honossági jogot fogja tárgyalni.

— **Az újságáros kalandja.** Szomorú kalandja volt ma *Reiner* Mártonnak, aki krajcáros lapok árusításával foglalkozik. *Mallár* István behívta Illés utca 76. számú lakására azt, hogy újságot vegyen tőle. Mikor *Reiner* bement, *Mallár* né felesége neki esett és úgy odavágta az ablak fájához, hogy a karján megsérült. Ezután bezárta a kamrába, s déltől délutáni három óráig ott tartotta. Ekkor még az asszony hívott rendőrt, hogy az újságárust bevigye a városházára. A rendőr közbenjöttére azután megszabadult *Reiner* a fogságból. *Mallár* né nem éppen finom elbánásának az az oka, hogy *Reiner* tizennyolc korona házbérrel tartozott neki.

— **Akció a többnejűségért.** Temesvárról táviratozzák: A rendőrség az elmúlt éjjel feloszlaltott egy gyűlést, a melyen egy mormon pap agitált a többnejűség vallása mellett és egy mormon hűközség érdekében. A rendőrség a mormon papot kiutasította a városból, s a gyűlés rendezői ellen megindította az eljárást.

— **Ujedségtől elpusztult ló.** *Tompán* Péter battonyai gazda tegnap bejött *Aradra* az őszi vásárra. A Vásártéren dolgát elvégezve, a városba indult. Mikor kocsijával a Fábán-utcába fordult be, egyszerre csak a ovak elé ugrott *Ruttkowsky* Ferenc rézműves kutyája s az egyik ló hátsó lábát megmarta. A gazda eleinte fel sem vette a dolgot, hanem tovább hajtott. Mikor azonban a Révay utca elé ért, a megmárt ló kidült. A telefonon előhívott gyepmes-

ter kordájával elvitte a lovat. A gyepteren a megmárt lovat felboncolták s nagy meglepetéssel tapasztalták, hogy a ló szívvelhűtés következtében fordult fel. A kutyát sikerült elfogni s most megfigyelés alá veszik, hogy nem e veszet? A kutyá gazdáján most a battonyai gazda kártérítést követel.

— **Aradi ember letartóztatása a fővárosban.** Fővárosi tudósítók táviratozza: A budapesti rendőrség letartóztatta *Koch* Lipót aradi születésű 54 éves kávéház tulajdonost, aki a József-körúton levő Ferenc- és József-körúti kávéházába *Schlack* Vilmos és *Briedl* Nándor főpincérekét 3200 korona ovadékkal szerződtette. *Koch* e hónap 27 én a rossz üzletmenet miatt a kávéházat elárvereztette, a pincéreknek azonban az ovadékat nem tudta visszafizetni. A pincérek feljelentésére a rendőrség *Koch* ot letartóztatta.

— **Lopás a vásáron.** A Boro-Béni-terén *Sztange* Anna és *Sajka* Kiva ellopok egy 47 kilogram súlyú dézsa lekvárt. A tolvajokat a rendőrök megfegték és a városházára vitték. A kározt még keresi a rendőrség.

— **Letartóztatott sikkasztó ügyvéd.** Röviden említették már a lapok, hogy Bécsben sikkasztások miatt letartóztatták dr. *Guttmann* Emil ottani ügyvédet Amerling-utcai 4. számú lakásán. *Guttmann* Emil már hosszú idő óta üte a sikkasztásokat. A pénzeket, a mit a felek rábíztak, elkezelte s ha a felek szorongatni kezdték, uzsorásokhoz fordult s így tömte be a léket. Két hét előtt *Guttmann* egy ügyvéd barátját arra kérte, hogy szerezzen neki sürgősen 6000 korona kölcsönt. Az illetőnek azonban tudomá a volt már akkor a *Guttmann* iró-dájában dúló rendtelenségről és kijelentette *Guttmann* előtt, hogy rossz a híre s ezért nem szerezhet neki pénzt. *Guttmann* erre kétségbeesésében bevallotta, hogy huszezer koronát sikkasztott. Könyörögt, hogy szerezze meg neki ezt a pénzt, mert enélkül el van veszve. A jóbarát megkönyörült s vállalkozott arra, hogy megszerzi a pénzt s eziránt egy ügynökkel tárgyalásokba is becsátkozott. Kiderült közben, hogy *Guttmann* — saját vallomása szerint — nem 20.000, hanem hetvenkétezer koronát sikkasztott. Ez összegben csak egy tétel 20.000 koronát tesz ki, melyet *Guttmann* egy nagy hagyatékából sikkasztott. Ezt a sikkasztást akarta *Guttmann* mindenekelőtt fedezni. De a pénzszedés nehezen ment, az idő mult. *Guttmann* a rendőrségnél feljelentették és le is tartóztatták. Hogy mit csinált a sikkasztott pénzzel az ügyvéd, azt még nem állapították meg. *Guttmann* nős ember, gyermekel nincsenek. Az utolsó időben oly nagy szükségben éltek, hogy volt nap, mikor nem ebédeltek. Sikkasztása folytán sok ezer korona erejéig károsodott egy ifjúkori barátja, dr. *Sachs* Miksa. Azt hiszik, hogy az elsikkasztott pénzeket a börzén játszotta el.

— **Az alkoholista „nevelőnő.”** Azt sem tudja az ember: nevetni való, vagy szomorú-e az eset. Tegnapelőtt délután a Salacz park egyik padján fekete ruhás nő feküdt aki rikoltó énekkel vonta magára a járókelők figyelmét. Csakhamar nagy tömeg vesződt a nő körül, aki összefüggéstelen szavakat motyogott előttük. Többen azt hitték, hogy alán örült, de a rendőrség emberei megérkeztek s talpra állították, kiderült, hogy a támolygó nő nem örült, hanem — részeg. A rendőrségen aztán vallatásra fogták, de a mámortól semmit sem tudtak meg tőle. Tegnap reggel kijózanodva vezették fel a kihágási bírósághoz, hol aztán megmondta nevét és foglalkozását. Erősen állította, hogy egy uri családnál nevelőnő s folyékonyan beszél franciául és angolul. Látszólag róstele a dolgot és erősen fogadkozott, hogy több szeszt nem fog inni. Mindazonáltal tegnap délután ismét alaposan berugva járkált a parkban. Az órnok feltűnt a nő szokatlan viselkedése s szó nélkül karonfogta s a városházára vitte. Megint lefektették, hogy mámorát kialudja. A rendőrség most kutatja az alkoholista nevelőnő

kitérére vonatkozó hiteles adatokat, hogy illetőségi helyére toloncozza.

— **Családi dráma.** *Kovács* Jánosné ma a fővárosban három gyermekével bezárkózott szobájába, s szengázt fejlesztett. A házbefek észrevették mi készül az elzárt szobában s betörték az ajtót. Ekkorra két gyermek meghalt, az anya és egyik gyermek még életben volt.

— **Köszönetnyilvánítás.** *Kuttu* Gyuláné urnó 12 pár cipőt szíveskedett az aradi izr. árvaház javára adományozni, mely nemeslelkű adományért halás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **A kormányzó és a vendéglős.** Finnország kormányzóját *Bobrikov* ot, aki egy idő óta teljes hatalommal zsarnokoskodik Finnországban, érdekes módon tette nevetségessé egy fiún kocsmáros. *Bobrikov* legújában Finnország alkotmányával homiokegyenest ellenkező ujoncozási tervet iparkodik tüzel-vassal keresztülvinni és kényszerrel állítatja elő az ifjakat. Egy utazás alkalmával, amelyet csak azért tett, hogy szeméyesen is meggyőződjék törvénytelen rendjeitinek szigorú végrehajtásáról, többek között *Küpio*-faluban is megfordult, ahol egy vendéglőbe szelít. Itt a kormányzónak csakhamar tudomására jutott, hogy a vendéglősnek szintén katonasorba való fia van, mire maga elé hívatta a vendéglőst és k ményen ráívalt:

— Hát maga fiam nem megy a sorozó bizottságok elé?

— Nem, — felelt nyugodtan a kocsmáros.

— De kényszeríteni fogom reá!

— Még akkor sem.

A kormányzó ekkor már magáékivül volt a dübtől. Szikrázó szemekkel ordított a kocsmárosra:

— Tudja e, hogy ezért megvonom magától a korcsmai engedélyt?

— Most mindjárt?

— Már meg is tettem!

— Nos hát — szolt a kocsmáros — akkor tsakarodjék ki innen, mert ez a ház nem vendéglő többé!

— **A közönség bizalmát megnyerni nem szükséges hamis jelszavakat használni és a tényekkel ellenkező üres ígéreket tenni, ezt bizonyítja azon tény, hogy *Weinberger* Ferenc általánosan jól ismert szolid ékszerészünk cégét a Központi szállóban a közönség tüntető bizalommal és előszeretettel keresi fel, mert ezen jóhírű cég becses vevőit a legszigorubb pontossággal, de legjobb munkával, legeslegszo-lidabb árak mellett szolgálja ki, — dus ékszer, arany, ezüst és valódi „Genfi zsebbóra” raktára valódi látványosság számba megyen. Melegen ajánljuk őt a közönség becses pártfogásába. Városi és megyei telefon 439.**

— **A cipőraktár *Porter* Vilmos Nagy Áruházában** a Szabadságtéren bő alkalmat nyújt mindenkinék szükséglete olcsó fedezésére. Az őszi vásár alkalmából a *Porter* cég meglepően sok árut szerzett be, annyira, hogy a választék soha oly nagy még nem volt, mint most. *Porter* cipő árurol a legkedvezőbb vélemény van elterjedve nemcsak Aradon, hanem a vidéken is. H rom év alatt, amely idő óta *Porter* cipő-áruval foglalkozik, nagy szamu barátja akadt az áruháznak, akik a cég jó hírnevét csupa hálsból ajánlással terjesztik.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdankat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érteklő megbízásokat.

TANÜGY.

(—) **Ovónó választás** *Glogovác* on az *Edelmüller* Lujza elhatalozásával üressébe jött ovónó állására *Krause* Matildot, *Kause* Károlynak, az aradi tsakarék és segélyegylet titkárnak leányát választották meg.

Az őszi vásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Az Andrassy-téren és a Szabadság-téren felsorakoztak a mai napra a sátrak, melyek mintha maguktól nőttek volna ki, olyan hirtelenül lepték el szélteben-hosszában a kocsiutal. Sátor és sátor mindenütt, úgy hogy az utca egyik oldaláról a másikra átlátni nem lehet. A sátorvároshoz azután meg volt a megfelelő élet is, mely élénken s szokatlan hangulatot keltve mozgott, hullámozott a városban.

Az őszi vásár első napja mulott el ma s ez még nem volt a sátorváros igazi élete. Ma inkább az *állat-vásárra, a gyümölcs és edénypiacra* szorított a forgalom. A felhajtás, különösen ha tekintetbe vesszük a mindenféle pusztító állatjárványokat, erősnek mondható. A kereslet is megfelelő volt. A Ferenc-tér, hol a gyümölcs-vásár folyik, teljesen meg van szállva szekerekkel s az idén különösen sok a behozatal. Hasonlóképpen nagyon élénk a forgalom a Boros Beni-téri gyümölcs-vásáron is.

Aradmegye speciálitása a *dió, alma és a szilvalekvár*. Mind a háromból rengeteg mennyiséget hoztak be az idén. Az árak valamivel kisebbek mint tavaly. Dió métermázsája 52—56 korona, vékája 6 korona, a lekvár métermázsája 24—24 korona. Az almának, melyet a Maroson tutajokon is árulnak, száza 2 koronától, vékája 180—2 korona.

A belső vásár igazi napja még csak ezután következik: vasárnap. Az idén különösen nagy forgalom ígérkezik e napra, de hogy is ne, mikor vasárnap ünneppel esik össze s hozzá e napra esik a zsebek nagy ünnepe — a hónap elseje.

Gólyák a leány-internátusban.

(Fogház egy diákcsiny miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

A drezdai országos főorvsnyszék egyik büntető tanácsát a minap érdekes diákcsiny foglalkoztatta, mely két diáknak meglehetősen nagy keserűséget okozott.

Két fiatal erdészszakosmikus *Tharandt* városban görbe éjszakát csinált és minthogy meg lehetős sok sört kebeleztek be, mindenféle csinyre kaphatók voltak.

Ebben a hangulatban elhatározták, hogy a tharandi leányinternátus két növendékének, akik iránt gyöngéd hódolattal viseltettek, különös „örömet és meglepetést“ fognak szerezni.

Tudták, hogy *Samyaski* grófnő tharandi kastélyának parkjában két pléből készült gólya van pázsitdísznek felállítva. A jókedvű diákok behatoltak a parkba, szét szedték a bokrokat és a két gólyát elemelték. Evvel a teherrel felfegyverkezve, bemásztak a leányintézet falán és a két gólyát örömpreses szívvvel oda-plántálták imádottaik ajtai elé. A két ifju annak tudatában ment haza, hogy a két ideálnak mesés örömet fog okozni a gólyapár.

Mikor másnap reggel a leányok felébredtek édes álmaikból, első tekintetük a gólyák bus arcára esett.

Vérvörösrre pirult arccal siettek a főnökökhöz, akinek bejelentették, hogy „két gólya van a házban.“

A főnöknő nem állott volna hívatása magaslátán, ha erre a hirre el nem ájult volna. Csak később nyugodott meg egy kissé, mikor megtudta, hogy a két gólya csak afajta pléb-gólya. Ekkor természetesen nagyon fölháborodott és a dolgot följelentette a rendőrségnél,

mely csakhamar kinyomozta a két kedves és figyelmes udvarlót.

Igy következett aztán, hogy a friedbergi bíróság a két erdészt *házbéke megzavarása* miatt felelősségre vonta és mindkettőt *három három heti fogházra* ítélte.

Felelősség folytán az ügy a felsőbb bírósághoz került, mely azonban *helybenhagyta* az első bíróság ítéletét. A két diáknak nem marad most egyéb hátra, minthogy felsőfolyamodvánnyal kíséreljék meg büntetésüktől szabadulni, és ha ez nem vezet sikerre, a fogház zárt ajtai mögött bánkódni a különben szerintük sikerült csinyért, melyet oly jóízűnek tartottak, hogy csodálkoztak, miszerint akadt bírő, aki őket ilyen „kitünő tréfá“-ért elítélhetette.

IDEGENEK ARADON.

— Október 29. —

Fehér Kereszt szálloda. Kamerer Károly kereskedő Budapest. — Schlesinger Mór fakereskedő Szeged. — Schwarz Izidor utazó Saaz. — Cleffman Emil utazó Remscheid. — Wolf Zsigmond utazó Budapest. — Dravits Lipót mérnök Budapest. — Urbuh Miksa utazó Budapest. — Wolfenberg Hugó utazó Berlin. — Glasser Arnold kereskedő Bécs. — Klein Lipót utazó Budapest. — Klein Antal utazó Budapest. — Ungar Armin utazó Budapest. — Jambory Lajos magánzó Szeged. — Kertay Dundi gazdasz Szeged. — Weinberger Mór utazó Budapest. — Urban Ferenc kapitány Nagyszében. — Braun Manó kereskedő Budapest. — Braun Sándor kereskedő Budapest. — Orova Armin kereskedő Budapest. — Ederhoff Emil gyáros Remscheid.

Központi szálloda Wottitzky Zsigmond kereskedő Nagyikinda. — Deutsch Henrik utazó Holics. — Weisz Izsó utazó Szabadka. — Bender Frigyes utazó Pforst. — Iberall Márk vendéglős Kiszjenő. — Szilágyi Kálmán szolgabíró Battonya. — Lits Antal selyemtenyészési felügyelő Battonya. — Alföldi Sándor utazó Budapest. — Özv. Radetzky Lászlóné úrnagyné Sajtény. — Fischer Sándor kereskedő Temesvár. — Hoffer Jenő utazó Szeged. — Lonovits Gyula földbirtokos Dombegyháza. — Ráth Lajos országgyűlési képviselő Budapest. — Seidner Rezső birtokos Berzova. — Tofler Bernát kereskedő Lippa. — Deutsch Vilmos fakereskedő Tauc. — Bohringer Adolf utazó Bécs. — Zsoldos Lajos földbirtokos Zágorhida. — Weisz Dávid kereskedő Temesvár. — Schreiber Frigyes utazó Bécs.

Biztos állás!!!

Dr. Vaszkó György és Gilányi János Vezérkönyv az általános műveltség terjesztésére című munka az, melynek segítségével bárki, egyedül minden más könyv nélkül képes arra, hogy rövid idő alatt a polgári 4 osztályából **sikeresen** tehessen vizsgálatot. Mindazoknak tehát, kik a minősültséget elnyerni óhajtják, melyre a kvalifikációra való előrehaladásban szükségük van, vagy maguknak biztos jövőt kívánnak szerezni, ajánljuk azonnali megvételre a

„Vezérkönyvet,”

melynek segítségével biztosan célt érhetnek.

Kapható:

INGUSZ I. és FIA

könyvkiadóhivatalában Aradon,

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Ára 8 korona. — Vidékre bérmentve.

S z e s z ű z l e t.

— Október 30. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. **Budapesti moslék** 1280—13— korona mmásánként.

ÜZGÁZVÁSÁR ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Az országos vásárral összekapcsolt heti gabona vásár mint rendesen, igen silány forgalommal üttött be.

Gazdáink meglegedve nyilatkoznak az őszi időjárásról, melyben mezeli munkalátokat kényelmesen végezhetnek.

Mintegy 800 mm. buza és 300 mm. tengeri változatlan áron kelt el.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.10—20.

Buza közép uj 6.80—6.90.

Tengeri ó névl. jegyz. 5.90—6.00

Tengeri uj 4.10—4.30.

Rozs uj névleges jegyzés 5.40—5.50.

Arpa uj névleges jegyzés 4.70—4.90.

Zab uj névleges jegyzés 4.80—4.90.

Irányzat változatlan.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny ávirati tudósítása. —

Budapest, október 30.

Értéktőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngy. Kedvtelen irányzat mellett 15,000 métermázsára került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlan. Időjárás szép.

Értéktőzsde. Változatlan.

Buza és Rozs árak:

Buza 1904. Áprillisa . . . . . 7.68—7.69

Rozs 1904. Áprillisa . . . . . 6.58—6.59

Zab 1904. Áprillisa . . . . . 5.58—5.60

Tengeri 1904. Áprillisa . . . . . 5.27—5.28

Repece 1904. augusztusra . . . . . 11.80—11.90

Buza és Rozs árak:

Buza 1904. Áprillisa . . . . . 7.71—7.72

Rozs 1904. Áprillisa . . . . . 6.60—6.61

Zab 1904. Áprillisa . . . . . 5.58—5.59

Tengeri 1904. Áprillisa . . . . . 5.27—5.28

Repece 1904. augusztusra . . . . . 11.80—11.90

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 30. —

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 116—7 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 114—5 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 112—3 fillérig.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi október hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelő: 11.31
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnáról délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.15
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.45
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.35
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.08
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56
	Pankotáról sztv. este 9.20

Motormenetek

Arad—Városháztér és Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.04 | Mezőhegyes felől reg. 6.48
Battonya felé d. u. 12.01 | Battonya felől d. e. 11.30
Mezőhegyes felé este 5.29 | Battonya felől d. u. 4.01

Arad—Új-Szent-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg. 7.13 | Kétegyháza felől d. e. 12.—
Kétegyháza felé d. u. 12.50 | Kétegyháza felől d. u. 5.58

NAPIREND.

Október 31. Szombat. Róm. kath. naptár: Farkas. — Protestáns naptár: Farkas. — Izraelita naptár: Sabbat, Lecha. — Görög-keleti naptár (október 18.): Lukács. — A nap két 6 óra 28 percek, nyugszik 4 óra 26 percek. Kőleány-könyvtár. Nyitva van hetfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Erekye-museum helyisége mellett; lélestere.

Lélektétel. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, északon elvélve csapadék, keleten éjjeli fagy.

Október 31. Az aradi atletikai klub választmányi ülése este 6 órakor. — Az aradi tornaegyesület választmányi ülése este 6 órakor (Lyceumi tornacsarnok.)

CSARNOK.

Alkony.

Irt: Gömbösné-Galamb Margit.

(Vége.)

Nem zavarta őket senki se, a széles levelű pálmák egészen elrejtették a többiek elől. Az asszony, hogy biztosságban tudta magát, ráemelte nagy, nedves szeméit, aztán szeled, de biztos hangon beszélni kezdett.

— Azt olvastam egyszer egy sírkövön: „Az élet kegyetlenség.” Ennél nagyobb igazságot még nem hallottam sehol. Az, hogy maga szeret engem, a legkeserűbb elégtétel az én érték nélkül való üres életémnek. Talán ha el nem következik ily hamar: vágyom rá, a hű, megalázott, összetört lelkem megszomjazza a bosszút és ez a törekvés felráz meg abból a csöndből, a melyről azt kell hinnem e percen, hogy a halál: az én elnémuló, megdermedt lelkem szomorú halála.

Miért játszánám a szívével s miért játszánám komédiát: igaz leszek. Jól esik meg egyszer, talán utoljára őszintének lennem, hogy aztán ha lát könnyűnek, félig romlottnak a léhaságok közepett, ha látja ajkamon azt a félmosolyt: megtudhassa, miért nem lehet teljes az öröm, a mit mohón hajszolok, s miért nem teljes a fájdalom, a melynek hasztalan szolgálatom ki a lelkemet...

A homlokomat nézi? Ám nézze meg jól, ki tudja, meddig láthatja így folt nélkül, fehérre? Az ember esendő, gyarló; s ha nincsen a lelkében szentség, a mi megóvjá a rossztól, könnyen iránnyt téveszt... és csodálhathatna-e, ha elfáradtan, bebűnt szemekkel sárba tévedünk?

— Marianne! — szóit fájdalmasan a férfi.
— Oh milyen kár, örökre kár, — felel félig extázisban az asszony, — hogy annak a fájdalomnak, ami most az arcán dül, a gyönyörűt átélve már nem tudom! Akkor, tudja akkor, mikor senki voltam a szívének, mikor olyan könnyű volt lemondani rólam, mikor süket volt a lelke az én szegény, szerelmes szívem féltő hívására, mikor elhagyott, elfelejtett: akkor megtudtam volna halni egy ilyen felkiáltására. És ma? Ma hidegen hagy még bánata is, amit pedig miattam érez.

Szerettem, úgy szeretve nem is volt tán kivüle ember. Csak azt akartam volna, hogy tudja ezt az érzést, csak azt, hogy tudjam én is: egyszer, sokára még, talán egy másik, ismeretlen világban, de elkövetkezik a mi napunk, a mikor szabadon, büntetlenül hajthatom rá vállára a fejemet. Oh, hiszen jó, szent voltam én akkor ahhoz képest, a ki ma vagyok! Lelkemen, agyamon át se villant az, a minnek tudásával ma már telítve vagyok, nem ismertem a szerelem templomának hamis bálványait, egy oltárom, egy hitem, egy istenem, egy álmom és egy reménységem volt csak, s mindez — maga. Kor a reggel felköltött a gondolat: „szerelem, a szíved teli van dallal, siess köszönteni a napot!” — napközben utána járt a lelkem, követte mindenfelé, mint az őrangyala. Ha szomorú volt, felvidítottam, ha örült, vele örültem. Én voltam a napsugár, a mely homlokára csókolt, én a felhő, a mely betakarta árnyékával, ha égette a nap. Munkájában az élet, életében az álmom, a remény, szerelem, öröm és vigasztalás: minden, minden csak én akartam lenni... A világ halott volt nekem. És mégis olyan szép volt körülöttem minden! A virágok, a fák, a zaj, a csönd, szép volt a nappal ezer árnyékával, szép az éjszaka millió fényességével. Mert mindenben azt láttam, azt kerestem, a ki az istenem volt!

Jártam azért, kénytelen voltam vele, társaságba is. De ott is egy-egy pillanatra titkon lehunytam a szemem, hogy megláthassam lelkemben a képét. És olyankor szólanul, de ezer színes gondolattal öleltem át, s úgy sugtam képének boldogan: Rád gondolkodok! Rád gondolkodok!

Este sietve végeztem el imáimat, hogy ennek az érzésnek áldozhassam álmaimat s ha ima közben eltévedtek a gondolataim, leröppent az égből Murillo kis angyalai közül száz mosolygó aranyhajú, hogy megkeressék és visszahozzák messze kalandozó lelkemet... Az álmaim! Én voltam e az, az én lelkem volt e teljes azokkal a fehér álmokkal, a melyeknek egyetlen bűne az volt, hogy odaadtam dédelgetni ezt a forró, reszkető kezét... Nem az én érdemem volt, hiszen nem olett leküzdönnem annyi vágyat sem, mint a mennyi fájdalomként egy könnyesebben elfér. De akkor, mikor elhagyott, felébredt minden bennem, valami megrázott úgy, mint soha, s mikor magamra maradtam, leborultam a földre.

Elhagyott... Jól tette, Isten rendelése volt. Ha marad: elveszett volna örökre, míg így csak meghalt a lelkem. És mikor majd elmúlik a test, a lélek újra feiszabadul. Nem tehet semmiről, nem érezhet, nem álmodhat, mert nem volt meg lelkeink között a titkos kapocs, a mely világrészeket át is közvetíti a rajongó szívek gondolatait, — kettőnk közül csak én szerettem — de a haroba, a fájdalomba, a reménytelenségbe belevesztett minden, minden, mi egykor az enyém, a lelkem értéke volt. Ha szenvednünk kell azért, a kit szeretünk: még drágább lesz nekünk; de ha mindig csak szenvedés a bér, ha fagy van mindig körülöttünk és soha sehol egy napsugár, ha nincs egy szó, mely vigasztalna, egy mosoly, a mi boldogítana, egy tekintet, a mely bátorságot ad: elvész lassankint a harcba vitt erő, s a diadal napján már nem érezünk...

Oh, ha nekem megadatott volna a boldogság, hogy mellette halhassak meg, míg úgy szeretni tudtam: észrevétlen jutottam volna át a mennybe. És most — tette hozzá, míg szavában valami vad fájdalom reszketett — ha elgondolom, hogy az oltáron, a mit rombolok, mennyi áldozat, mennyi köny van, hogy ott égett el a lelkem: szeretném megsiratni magamat!

A férfi fölemeli fejét és rajongva szól:
— En bizom, Marianne! Szeretni fog újra. A ki úgy érezett, az nem tud felejteni.

Az asszony belenézett a büszke, s'ép szemekbe, mintha maga is azt várta volna, hogy arra a tekintetre a régi varázs szívébe újra visszaszáll.

Hasztalan remélte: csönd, halálos csönd volt a lelkén... Szomorúan mosolygott, és az élet nagy harcában megkeményedett szívvel, fájdalom és diadal nélkül, de mégis a könyein át beszélt:

— Már késő, késő minden... megölte lelkemet a fagy. Sötét van és hideg, hasztalan remél, a nap leáldozott...

Nemzeti színház.

Bérlet 31. sz. Páratlan.

Szombaton, 1908. évi október hó 31-én:

Magyar dal.

Melodráma élőképekkel, karokkal és dalokkal. Szövegét írta: Herodek Sándor. Zenéjét szerette: Kerner Jenő.

A költő... Simon Jenő.

A cigányélet.

Eredeti életkép a cigányéletből, dalokkal és tánccal, 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerette: Dankó Pista.

SEMÉLYEK:

Tollas Zsiga	Füredi J.	Csicsó Gyula	Bónis Lajos.
Dadó Rózsi	Bácsné.	Dudrai Mátyi	Juhász S.
Lajcsa, fiuk	Simon Jenő.	Szűcs Gábris	Németh J.
Marcia	Karácsonyi.	Figyelmes	Győre Alajos.
Darázs Etel	Gazdi A.	Kacsari	Juhász József.
Lajos, fia	Kley Margit.	Kakuráné	Pajor Agnes.

Cigányverseny.

Albert Péter aradi és Prikulcs Elemér brádi zenszokara között.

Közdets este 7 és fél órakor.

NYILTÉR.*

Limbbeck János

első magy. kir. szab. érekeporsó-gyára és temetészrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alólirottak fájdalomtól megtört szívvel tudják a forrón szeretett és felejtetetlen jó édes anya, anyós, nagynya és rokon

özv. Hunyady Pálné

szül. Krajcsovics Zsuzsannának,

f. é. október hó 29-én, délután 4 órakor, életének 77-ik évében, rövid szenvedés után történt jobblétre szenderült.

A boldogultnak földi maradványai október hó 31-én, d. u. fél 4 órakor fognak Gyorokon, saját házából, az ág. h. tv. evang. egyház szertartásai szerint, a gyoroki temetőben örök nyugalomra tétetni.

G. orok, 1908. október hó 29-én.

Áldás és béke lengjen hamvai felett!

Dr. Hunyady János, Hunyady Szidónia, Hunyady László, Hunyady Péter, Hunyady Zauzeanna, gyermekai.	Hunyady László, veje. Hunyady Hajnalka, Rozsika, Piroška, Laolka, Erzsika, Sándorka, Margitka, Zeuzeika, Péterke és Ilonka, unokái.
Dr. Hunyady Jánosné szül. Lázár Miléva, Hunyady Lászlóné, Hunyady Péterné szül. Vörös Margit, menyei.	

A Berlitz-iskola

idei tanfolyama f. évi november hó 2-án, azaz hétfőn megkezdődik az új Minorita palota I. emeleti (Deutsch Testvérek feletti) helyiségében.

Boissere Ottó igazgató felkéri mindazon hölgyeket és urakat, kik az idei tanfolyamon résztvenni óhajtanak és eddig még nem jelentkeztek, hogy ebbeli jelentkezéseiket még a tanfolyam megkezdése előtt eszközöljék az iskola helyiségében, hogy az órák és csoportok beosztása zavartalanul megtörténhessenek.

23:9

Dr. Horváth Kornél

Lakását

az ujonnan épült 2310

Neuman-féle palotába (Andrássy-tér 24—25. szám)

helyezte át.

Idült torok- és gégefőhurtnál

fényesen bevált a

Rohitsi „STYRIA“-FORRÁS

gargalizáló viznek. 2390

F. é. november 1-étől

9 éve fennálló

az aradi városházzal
szemben fekvő épületbehelyezem át
Andrássy-tér 17. sz. alatt

uri-szabó üzletemet

TÓTH MIHALY, uri szabó.

Cégem létalapja s további célja: Raktáron tartott,
közvetlenül honi, angol és francia gyárak-
ból importált divat-szövetekből készült csinos
kiváló munkáimmal mélyen tisztelt megren-
delőim további b. megbízásait kiérdemelni.
Pontos kiszolgálás! * * Redukált árak!

A vásár alkalmából

tüzkárunknál megsérült áruk **rendkívül olcsó árban** kaphatók.Eladásra kerülnek: nagymennyiségű **asztalnemű, vásznok és ruhakel-
mék**, stb. stb.A most áruba bocsájtandó cikkek nem annyira sérültek, mint füstösök vagy víz
által rongálódtak, — tehát igen jól használható.

Tisztelettel

1405

ROSENBLÜH H. és TÁRSA.

Mindenszentre

nagy választék

koszorúokban.

Bádogból 1 frt, 1 frt 20 kr., 1 frt 50 kr., 2 frt, 2 frt 50 krtól egész 8 frtig.
Müvirágból 75 krtól 2 frtig.

Sirlámpák és mécsek.

Vidéki rendelések pontosan és gondo-
san lesznek elintézve.

Zimmermann és Eisele

Aradon, a „zöld papagály“-hoz.

Mélyen tisztelt hölgyközönség figyelmébe.

Füzőraktárunk tulhalmozottsága folytán raktáron levő

divatos füzőinket

félárban árusítjuk.

Kérjük helybeli, ugyszintén vidéki tisztelt vevőinket áraink olcsóságáról meggyő-
zödni sziveskedjenek.

Mérték utáni rendelések rövid idő alatt eszközöltetnek

Brassay Testvéreknel

Aradon, Forray-utca.

2257

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy intelligens uri leány

üzletbe mint eláruló ajánkozik.
Czím a kiadóban. 2298

Weitzer János toll.

Doboza
2 kor. 40 fill.

Nikkelozott aczélből. 2252

Kapható: **Ingusz I. és Fiánál.**
Telefon 517.

Következő lapok

november hó elsejétől a Jappán kávéházban a pénztárnál fél árban előfizetésre kaphatók: 1 Budapesti Napló, 1 Budapesti Közlöny, 2 Budapesti Hírlap, 1 Pesti Napló, 1 Magyarország, 1 Független Magyarország, 1 Magyar Szó, 1 Egyetértés, 1 Ellenzék Kolozsvár, 1 Francia Illustration, 1 Kakas Márton, 1 Borszem Jankó, 1 Wiener Karikatüren, 1 M. Figaro, 1 Intersantes Blatt, 1 M. Fliegander. 2305

Két szobás udvari lakás

november 1-től kiadó. Csiky Gergely-utca. 13. szám. 2269

Szabadság-tér közelében,

Korty utca 1., intelligens családnál kitűnő házikosztot kaphat 2-3 ur. Bővebbet ugyanott. 2315

Házmes'eknek ajánlkozik

ővadékképes házaspár jó bizonyítvánnyal, ahol a nő elsőrendű főnökö. Czím a kiadóhivatalban. 2316

Egy 4 esetleg 5 szobás

lakás november hó 1-ére olcsón kiadó, Halász-utca 27. 1968

Egy három szobás lakás

fürdőszobával és minden mellékkel helységgel 1-ső májusig minden elfogadható áron kiadó. Batthyány utca 31. 2321

Telefon 242. sz.

Lakás változtatások

alkalmával

villanyos-csengő

átalakításokat

és 2071

új berendezéseket

gyorsan és pontosan vég-z

Kalmár * *

* * József

villanyműszerész

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Központi kávéházzal szemben.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül. 2026

Küldje be címét E. 936. jelge alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

Erdélyi szűrőasztó-raktár.

Pokrócok

érkeztek a téli időnyre és pedig:

Gazdasági 16 **pokrócok**
Ágytakaró **pokrócok**
Futó **pokrócok**
Kórházi **pokrócok**
Ablak elő **pokrócok**
Vasaló **pokrócok**
Kocsi **pokrócok**
Brassói hosszuszűrtű **pokrócok**
Fürdő **pokrócok**

csakis hazai gyártmányok leszállított árak mellett kaphatók az

Erdélyi és Bácskai Iparáru Raktár

Reich B. Károly

Fia és Társa

2223 Aradon, Andrassy-tér 6. sz., (Verbos-ház.)

Erdélyi szűrőasztó-raktár.

Szab. amerikai könyvelési tanfolyam.

Tanfolyam 6 hét, mely idő alatt az

amerikai kettős és egyszerü

módszereken kivül az

összes használatban lévők (olasz, francia, stb.) is

tökéletesen elsajátíttatnak.

Tandij 35 korona, mely összegben az összes könyvek és nyomtatványok ára is befoglaltatik.

Beiratáskor 15 korona fizetendő.

Bővebbet az „Aradi kereskedők körében“ es-ténként 7-8 óráig és mindenkor Kápolna-utca 28. földszint.

2314

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 98.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezére, továbbá

zajtalan járásu Singer varrógépek 32 fűrtől öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és 1891

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Köhögést csillapít

a hirneves és kellemes ízű

Kaiser-féle

mel-bonbon.

2740 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja a biztos eredményt köhögés, rekedtség vagy katarus és elnyálkásodás ellen. Minden egyéb szert kérünk visszautasítani.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Gutori Földes Kelemen és Khudy József a Szűz Máriához, Berger Gyula a Szent Erzsébethez címzett és Hajós Árpád gyógyszerárán Aradon. 2291

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCA

Minorita-palota.

Alkalmi vételök és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüsttárgyak készpénzért a legmagasabb árban megvételnek vagy más új tárgyakra átcsereztetnek. 1897

—Kéretik kísérletet tenni.—

Alkalmi vétel!

4 frt 34

egy finom üveg-készlet, mely 41 darabból áll és pedig: 12 vizes pohár, 12 boros pohár, 6 likör pohár, 1 vizes üveg, 1 boros üveg, 1 likör üveg, 6 kompót tányér, 1 kompót tál, 1 csemege állvány, összesen 41 db.

5 frt 95

egy 6 személynek való étel-készlet, legfinomabb karikabadi porcellánból, festett és aranyozott díszítéssel, mely 26 darabból áll és pedig: 6 leves tányér, 6 lapos tányér, 6 csemege tányér, 1 leves-tál fedéllel, 1 pecsenye tál, 1 főzelekes tál, 1 saláta-tál, 1 tézsa-tál, 1 cauce-tál, 1 saucetál, 1 sótartó összesen 26 darab.

3 frt 45

egy legfinomabb valódi karikabadi virágos és aranyozott kávé vagy tea készlet, mely 15 darabból áll és pedig: 1 kávé vagy tea kanna, 1 tejes kanna, 1 cukor tartó fedéllel, 6 csésze, 6 tányér, összesen 15 darab.

SZABÓ ALBERT

üveg, porcellán, lámpa és konyhaberendezési cikkek nagy raktárában

ARAD, Atzél Péter-utca I. sz.

Telefon 239.

Fehér porcellán tányér 10 kr.

3 frt 50 Mosdó készlet színes

Evőeszközök: 1 kés, 1 villa, 1

darabja. Hazai gyártmányu fehér mély tányér 7 kr. darabja.

4 frt 80 kr. Színes csemege készlet, mely áll: 6 tányér, 1 tálból, 1

kanál, összesen 50 kr. Különlegességek 12 szép kristály vizes pohár 70 kr. Meg nem felelő tárgyak visszavételnek és a pénz visszaküldetik. — Valódi Auer izzótetek 30 kr. darabja.

Likör készlet 6 személyre 90 kr. Fűgőlámpa

6 tányér, 1 tálból, 1 frt 40 kr. Ugyanez üvegből 90 kr.

90 kr. Különlegességek 12 szép kristály vizes pohár 70 kr. Meg nem felelő tárgyak visszavételnek és a pénz visszaküldetik. — Valódi Auer izzótetek 30 kr. darabja.

2224